

Eingelangt am 26 AUG. 1915

8 h 10' Am.

mit ~ Beilagen

34. številka.

Maribor, dne 26. avgusta 1915.

LIX. štev.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

ESTATE v Mariboru s pošiljanjem na čas za celo leto 4 K. poi leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Naročnina za Italijo 10 K. — Urednik: Slovenski Gospodar v Mariboru. — List se določi do odgovori. — Uradna cesta štev. 5. — Rokopis se ne vračajo. — Upravnštvo: Korotka cesta štev. 5, sprejema naročnino, naslega in redenje. — 1 kvadratni centimeter preostanek stane 12 K. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku "Mala nazivnica" v Pescano 30 K. — Izstavljajo se spremembje do terka opoldne. — Nezaprtje reklamacije so poštne proste.

Italija napovedala Turčiji vojsko.

Dne 20. avgusta je Italija napovedala Turčiji vojsko. To je v sedanji svetovni vojski 21. vojna napoved. Iznenadila ni ta vojna napoved nikogar. Ko je Italija nam prelomila zvestobo, in se podala v naročje trosporazuma, je vsakdo vedel, da bo morala prej ali slej Angležem in Francozom pomagati naskakovati Dardanele. Laški vojni poveljnik general Kadorna se je sicer dolgo branil, kajti v vojski proti nam mu postaja dan za dnevom slehern vojak bolj potreben. Toda Anglia je trdneje zadrgnila svoj mošnjiček, skrčila uvoz premoga, obteževala dovoz živeža, in tako se je Italija rada ali nerada moral udati.

Na našem italijskem bojišču ne bo udeležba Italijanov pri dardanskih bojih za prvi čas nica s premenila. Kadorna se bo gotovo branil oddati večje število vojašta in tako se računi, da se bo za dardanske boje določilo samo 50.-100.000 mož. To se za sedaj ne bo poznalo na našem bojišču. Italijani bodo naprej butali v našo soško, koroško in tirolsko fronto. Pravimo, za sedaj se ne bo nič poznalo. Zakaj prišel bo čas, ko bi Kadorna tudi teh 50.-100.000 mož krvavo rabil. Toda nam se ni treba za Italijane beliti glave. Nam je prav, da hočejo, čeprav v manjšem številu, še tudi na drugem bojišču krvaveti.

Ko je Italija nam napovedala vojsko, so naši nasprotniki mislili, da spravijo s tem Avstrijo v največjo zadrgo in da bo morala Avstrija ali svoje čete na ruskom bojišču tako oslabiti, da nas Rusi zlahko premagajo, ali pa se boja z Italijani udeležiti v tako majhnem številu, da bodo Italijani mogli neovirano korakati proti Dunaju. Niti eno niti drugo se ni izpolnilo. Niti v Gorico še niso mogli priti, kamoli na Dunaj. Na Ruskem pa sijajno napredujemo. Tako bo tudi upanje, da bo boj za Dardanele sedaj kmalu odločen, splaval po vodi. Nedavno je eden voditeljev turške vojne izjavil, da v Carigradu z največjim mitem pričakuje trenotka, ko bodo tudi Italijani posegli v dardanske boje. Radi verjamemo.

Trosporazumu vrliva italijanska udeležba ob Dardanelah še eno upanje. Kakor so upali, da tudi Rumunija učlari proti nam, ko nam je Italija snedla besedo, tako upajo sedaj, da bo italijanska vojna napoved ugodno uplivala na Bolgarijo in Grčijo. A trosporazum se je svoječasno motil z Rumunijo in sedaj je zelo verjetno, da se bo motil tudi z Bolgarijo in Grčijo.

Nam nasproti je začela Italija vojsko, da je prelomila zvestobo tridesetletne zaveznic, vojno s Turčijo pa začenja z lažmi. Da bi prikrala ljudstvu svojo žalostno ulogo ugrabljenega, medveda, ki ga vodi Dalmatinec, v tem slučaju Anglež, na vrvi okoli, utemeljuje svoj nov korak s tem, da je Turčija v Tripolitaniji hujskala turško prebivalstvo proti Italiji in da je slabo ravnala z italijanskimi podaniki v Turčiji. Italija ravna kakor je nekdaj učil pruski kralj Friderik Veliki: „Če hoče kak kralj imeti vojsko, jo pač začne in si nato poišče kakega časnikarja, ki mu napravi razloge za to!“ Po tem receptu so se sedaj v Rimu ravnali.

Zahvala papežu Benediktu XV.

Nemški državni kancelar Bethmann-Hollweg se je v seji nemškega državnega zborna dne 19. avgusta papežu zahvalil s tem besedami: „Posebno hvalejni smo Njegovi Svetosti papežu, ki se je neumorno trudil za izmenjavo vojnih ujetnikov in toliko priporočal ljubezen do bližnjega in ki ima največ zaslug za to, da so se te misli tudi izpeljale, in ki je še pred kratkim z velikodušnim darom pripravil lajšati gorje našim izhodnim Prusom.“ Te kako priznalne in tople besede nemškega državnega kancelarja, ki je protestantske vere, beležimo in povdarnamo zato, ker protestantski in dobro znani odpadniški krogi ne prenehajo hujskati proti sv. Očetu in trositi laži o njem. Sv. Očo zasuži, to sledi iz besedi nemškega

državnega kancelarja, zahvalil celega omikanega sveta, kajti on je sprožil plemenito misel, naj bi se rameni, bolani in za vojskovanje nezmožni vojni ujetniki vojskujočih se držav izmenjaval in pošiljali domov. On se je tudi neprenehoma trudil, da se je ta misel med vojskujočimi se državami izpeljala in že se sedaj naši bolni in pošabiljeni vojni ujetniki vrnajo tudi iz Rusije, je to njegova zasluga. Papež Benedikt XV. je započel in izvršil tudi marsikatero drugo delo krščanskega usmiljenja, kolikor je v njegovih močeh ali mu dopuščajo njegova sredstva. A največjo zahvalo pa zaslubi zato, ker se neumorno trudi za mir. Nov dokaz svojih teženj za mir je Benedikt XV. dal s tem, da se je pri rimski stolici ustanovilo poslananstvo nepristranske države Nizozemske, ki ima namen podpirati papežev delo za mir. Dne 20. avgusta je papež v avdijenci sprejel novega nizozemskega poslanika Regouta ter je pri tej priliki izrazil upanje, da bo nizozemsko poslananstvo prav močen činitelj za to, da se zopet napravi mir v Evropi, in da bo Nizozemska kreko podpirala papežev delovanje za dosego miru. To delovanje ne obstaja samo v tem, da Benedikt XV. ne preneha prositi in rotiti poklicane kroge, naj vendar enkrat odložijo orozje ter ponudijo drug drugemu roko v poravnava in mir, ampak začel je tudi s potrebnimi predpripripravami za pomirjenje in se je že tudi posebno zavzel za izmenjavo mirovnih predlogov med državami. Veliko pomiriteljsko delo papežev zaslubi splošno zahvalo. Naš presvetli cesar je, ko mu je Benedikt XV. čestital k 86. rojstnemu dnevu, v lastnoravnem zahvalnem pismu papežu posebno čestital ter se mu zahvalil za njegovo plemenito in neumorno delo za mir.

Junastvo 87. pešpolka ob Dnjestru.

(Izvirno poročilo.)

Svoje enoletno bojevanje na severnem bojišču e naš slovenski 87. pešpolk venčal s slavnim činom. Dne 9. avgusta je po nalogu svojega poveljnika — podpolkovnika Hossnerja — predri izredno utrjeno, z močnim tramovjem zgrajeno rusko območje pri Cernelicah ob Dnjestru, odkoder je nasprotnik obvladal več ur na daleč vso pred njim ležeč ravan in odkoder sta ga naši dve diviziji dvakrat zmanjkušali pregnati. Dne 9. avgusta ob prvem svitu je naša artilerija s kratkim, a silnim streljanjem pripravljala napad, razdrila na 300 korakov sovražne žične ovire in izgnala nasprotnika iz kritij, ki so bila ravno na tem mestu prav posebno gosta in trdna. Po enourni kanonadi, med katero so se naši možje priplazili do sovražne postojanke in razdrili zadnje žične ovire, zaori silen „Hura!“, razlegajoč se daleč v dolino. — Hvala Bogu! Srečno so predri rusko črto, že so sovražnikom za hrbitom! V par trenutkih, usodepolnih za naš polk, za obe diviziji in za ves zbor, je naloga srečno rešena. Uro pozneje že odvedeo ruske ujetnike, gručo za gručo. Pod pritiskom tega uspeha je moral zmedeni nasprotnik zapustiti vso črto pred Dnjestrom.

Uradno poročilo z dne 16. avgusta pravi o tem uspehu: „Pri Cernelicah na južnem bregu Dnjestra so se polasti v fronti štajerski in primorski polki območju podobne postojanke, ki so je zrani Rusi do zdaj trdrovarno držati. Sovražnik je bežal čez reko, in zapustil v naših rokah 22 častnikov in 2800 mož ujetnikov, 6 strojnih pušk, mnogo vozovja in mnogo številnega vojnega gradiva.“

Zborno poveljstvo je v povelju posebej pohvalilo 87. pešpolk kot polk, ki je krasni uspeh „uvredel.“ Divizijsko poveljstvo pravi v povelju z dne 9. avgusta: „Današnji dan je postal slavni dan za našo divizijo. Lepa naloga, ki nam je bila stavljena, je krasno izvršena. Veseli me, da morem svojim vrlim četam reči, da je vsak storil svojo dolžnost v prid celoti. Glavni delež zmage sodi pešpolku št. 87, ki je pod odličnim poveljstvom podpolkovnika Hossnerja s staroznamo bravuro tako pritisnil na sovražnika, da je bil s tem današnji uspeh divizije, da, celega zboru že docela pripravljen. Hvala vsem junakom, ki so tako vrlo pripravili k slavi svoje čete in k ponosu divizije!“

Naš ljubljeni polkovni poveljnik je dne 11. avgusta izdal naslednje povelje: „Vojaki! Vi ste 9. t. m. predpoldne v naskoku vzeli sovražno postojanko, zajeli na stotine ujetnikov in vojnega građiva in tako upravičili zaupanje, ki so ga stavili v Vas Vaš predstojniki. Vaš napad se po pravici prišteva najlepšim bojnem činom naše slavne armade in bo na veke krasen in časten v njeni zgodovini. Vojaki 87. polka! Kot junaki ste se bojevali; ponosni ste lahko, kakor sem jaz ponosen in srečen, da sem Vaš poveljnik! V imenu Najvišje službe Vam izrekam najboljše priznanje in presrečno zahvalo. Pričakujem pohvalnih predlogov od vseh poveljnikov.“

Da ostane spomin na tu padle spodnještajerske junake še dolgo, dolgo ohranjen, je dal g. podpolkovnik njim, kakor tudi kolikor mogoče vsem pri prejšnjih brezuspešnih napadih padlim na pokopališču izkopati vsakemu posebej grob z lesenim križcem, vsem skupaj pa postaviti velik kamenit spomenik, ki ga je izdelal hrvaški umetnik, službujoč pri našem polku.

Krogel deževalo, kakor bi skropil iz škropilnice.

Pionir M. Omladič, doma s Pako nam piše:

Bil je vroč julijski popoldan. Ker smo poprej celo noč naporno med sovražnim ognjem popravljali naša kritja na Doberdobski gorski planoti, smo imeli celi dan počitek. Moštvo naše polstotnije je sedelo v gručah po grmovju, krito pred sovražnimi letalci. Vsakemu je bilo brati na obrazu utrujenosti. In ni čudo! Danes je 25. noč, ki smo jo prebili med sovražnim ognjem v strelnih črtah, da tako po noči zopet popravimo, kar nam po dnevu sovražni topovi uničijo. Naše ljudi je treba občudovati. Že toliko časa v bojni črti, vedno kramp in lopato v roki in puško poleg sebe pripravljeno za streli — in jim je kljub vsemu temu še za šale. Kar je mlajših, si obnavljajo spomine na ljubo domovino in na mlada brezskrbna leta. Vsi pa skrbno in včasih tudi med smehom opazujemo tek sovražnih granat in šrapnelov, ki brenčijo večkrat visok nad našimi glavami ter daleč za nami udarjajo v kako jamo, kjer ni žive duše. Nekateri se kar ne more odvaditi, da se ne bi pri vsakem količajem močnem streli malo sklonil. In zato smeh tovarišev. Vendar pa je videti na vseh obrazih nekonapetost. Naenkrat je vse mirno. Kakor pred viharjem. Cudno! Kaj zakriva ta svinčeni molk? Ure minjava počasi. So trenutki, ko se čuti bližanje napada v živeh. Kar naenkrat — — — pok. Sovražna artilerija začne zopet svoja uničevalno delo. Komaj se moremo zakriniti pred razletavajočimi se šrapneli in granatami.

Cez kake pol ure se vse zopet pomiri. Ob mraku gremo zopet na delo. Kmalu se sliši levo in desno od nas puškine strele. Malokdo se zmeni za nje.

Počne je ... Na desnem krilu pri G. streljajo. Najprej počasi in boječe, a pozneje že bolj pravilno. Vmes naše salve in ropotanje strojnih pušk. Ozračje se pretresa, tuljenje šrapnelov in „krepiranje“ granat razburja naš mozeg. Pričela se je kanonada, kakor ne niti v Galiciji nismo doživel. Po mojem mnenju je bruhalo na nas najmanj 200 topov vseh kalibrov in to na razdaljo kakšnega kilometra in pol. Dežeyalo je krogel, kot bi škropil iz škropilnice. Kmalu nato nas je naskočil sovražnik v več vrstah. Kar se je nato odigravalo v tej grozni noči, je bil boj na življjenje in smrt. Posesti te točke je bil za nas življensko vprašanje. To je vedel vsak izmed nas. Komaj si more človek predstavljati to in vendar je tako.

Dve uri je divjal boj z neposredne bližine. Dve uri je trajal boj na nož. Konečno je bila vendar zmagana naša stran. Vrgli smo ga! Povsod veselje! A marsikateri tovariš-junak je za včelinu zatisnil oči. Mrtvaško polje se je jelo polagoma kazati v grozni jasnosti. Vsi padli kažejo bledo veličastno lepoto v obrazu. To so junaki ob Soči in Adrijiju. Tako je ta noč zopet pomnik za junaska čete ob Soči, priča poguma do smrti za vse narode Avstro-Ogrske, ki ga je pokazala pehotna ob jugu. Pričom nimaj, da je bilo oddano ta dan, kakor so zatrjevali častniki, od laške strani po desetisoč strelov.

Pozdrave vsem bralecem in bralkam „Slov. Gospodaria“!

Slovenska dekleta, pripravite nam „pušelce“.

Tednjavički topničar Ferdinand Jazekovič, doma iz Marzesse pri Ptaju nam piše:

Kmalu bo preteklo dva meseca, kar sem prišel semkaj iz Galicije. Dolg čas mi je, ker se nisem kom boriti. Slovenska kri je že tak, da ne more mirovati. Pa nisem samo jaz fega misljenja, ampak vsi slovenski fantje in možje, ki smo v Poli, že domaj žakamo, da bi udarili po tej laški nezvesti polentarski hudobi. Joj Lahu, če bodo naše pesti padale po njejovem grešnem hrbtu! Se puški ne bomo rabil. Teda v Polo nad slovenske in hrvaške junake si Lah ne upa. Pripravili smo mu že tudi tukaj, kakor naši vrli tovarisi ob Soči, mnogo gorja. Umičili smo mu podmorski čoln in veliko zračno ladjo. Naše mnenje je, da moramo Avstriji še in vzeti tiste kraje, katero smo l. 1859 in 1866 izgubili. Tudi Benetke morajo biti v naših rokah! Poprej ne damo miru. Slovenska dekleta pa pomnite: Mi se poprej ne vrnemo domov, dokler se ne bo slišalo: „Italijan je popolnoma premagan!“ Dekleta, za takrat nam pripravite „pušelce“!

Slutil svojo smrt.

■ Skraber, doma iz Vranskega, je malo pred svojo smrto pisal svojim domačim:

Dragi domači! Bržkone imam danes zadnjih priložnosti Vam od tukaj pisati, zato pa sedaj nekoliko več. Ni mi dopuščeno tukaj, da bi Vam natančneje pisal, le toliko omenjam, da gremo proti Rusom. Da pa On dopusti, da jaz umrije, pomislite to-le:

Vojak, ki da svoje življenje za domovino, umre prave mučeniške smrti. Kakšna tolažba za vse drage domače, kateri morajo zapustiti ženo in otroke, kakšna tolažba za drage stariše, ki so dali morda svojega edinega sina v vojno...! Ce nas tudi zadenejo smrtonosne Krogle, saj umrjem mučeniške smrti za zemeljsko domovino, da si pridobim nebeško. Ali ni to tolažljivo za vse, ki bodo pogrešali svoje domače? Ne morem si pridobiti lepše prihodnosti v novem življenju, kakor če umrije mučeniške smrti. Pomisliti pa je, da morajo domači voljno prenašati izgube svojih dragih.

Dragi oče, ljubljena mati! Tudi vidita sta dala sina v vojno. Voljno morata prenašati žalost in bolest, ako pride vest, da ste izgubili svojega sina, saj ga ne boste izgubili za vedno, samo začasno smo ločeni in kmalu smo združeni na onem svetu. Tudi oštali sestre in bratje naj bodo pripravljeni na vsak slučaj. Ponosni naj bodo, ako bodo pogrešali katega brata. Pomisliti je, da umrje za vero, za domovino in za Boga. To naj Vam bo v tolažbo, ako se zgodi, da se več ne vidimo.

Le naj ropoče, naj bobni,
Iz tisoč topov naj grmi,
Naj krogle križem Švigačo,
Slovenci ne pobegnejo!“

Zadnje pismo, ki je je pisal, je naznani: „Danes ali jutri gremo v boj in smo čedalje boljše volje. Topovi pokajo, da je veselje. Včasih smo trkali s kožarcem, a sedaj bomo z bajonetom.“ Kmalu potem ga je zadela sovražna krogla.

Dragi! Ni te več. Crna zemlja Te je vzela ter Te na veke ločila od milih grščev domačih, na katerih si se rodil. — Že takrat, ko si z solzami v očeh se poslavljali od roditeljev in si zagledali svoj črno pobaran kovčeg, si tožno vskliknil: „Glejte! Tukaj je moja mrtvaška raken! In res, izpolnila se Ti je ta slutnja. Ni Te več! Nikdar več ne bo zrlo Tvoje oko teh Tebi nekdaj tako priljubljenih vranskih grščov — kajši spal boš daleč, daleč od njih. Ni Ti bilo usojeno, da bi umrl tam, kjer si se rodil, temveč usoda Ti je izkopala grob daleč tam v mrzli tunjini, kamor nikdar ne zasveti žarek domače ljubezni.

Počivaj mirno v tuji zemlji, kamor Te je polozila usoda vojne. V najlepši dobi si zapustil svet, ter šel kot junak, mučenik v boljšo domovino!

Za Teboj žalujejo: oče, mati, bratje in sestre, katerim si bil tako priljubljen. — A solza njihova ne pada na mrtvaški gršček, kjer počivaš Ti s palmo zmage ovančani junak. — Ni Te več! A Tvoj spomin ne bo nikdar ugasnil v srcu Tvojih dragih. Naj Ti bo lahka s slovensko krvjo oškropljena tuja zemlja. Ceprav nam je bridko v sreu, ko se moramo ločiti od Tebe, dragi naš Tonček, a vendar nas navdaja upanje, da se zopet vidimo nad zvezdami, kjer ni ločitve!

Ne svitnjenje! Počivaj sladko v zemlji tuji, Spomin na Tebe v srcih naših nikdar ne ugasne, Zato le snivaj dalje v tih jami, A Tvoj duh pa naj z neba višave jasne Zre na nas, ki grob Tvoj modimo s solzami.

Dobro smo jih nažgali.

Jarij Lichtenegger, doma iz Lekavice pri Sečetju piše dne 30. julija:

Pred par dnevi smo obhajali obletino časa, ko sem moral Vas in ljubi dom zapustiti, Vam podati roko, jemati slovo in iti v boj za dom in cesarja. Bil sem že prvi dan v bojni črti. Sovražnik je po številu veliko močnejši kot mi. Njegove krogle so švigate kot čebele, kadar rojijo. In hvala Bogu, zadela je le tu pa tam katera. Prišli smo tudi do naskoka, in sicer še isti dan trikrat. Pa vselej smo jih potisnili nazaj. Posrečilo se je enemu Rusu, da mi je z bajonetom predrl hlače, noče ni ranil; s sunkom tem ga potisnil

ob gla, da je obležal. Hitel sem dalje s svojimi tovariši; zmaga je bila vedno naša, čeravno smo potem stopili nekoliko nazaj ter se zakopali. Bil sem velikokrat v ognju, med šrapneli in granatami, a ostal sem popolnoma zdrav. Nekega dne me v dvanaestdnevnem boju zadene sovražna krogla, katera me je težko ranila. Odpeljali so me v bolnišnico. Rana se je dobro celila. Z božjo pomočjo sem lahko prestal operacijo; zbilje mi je tudi nekoliko zobe, pa nič ne de, dobil sem umetne zobe, da lahko jem, kakor prej. Hvala Bogu, dobro sem se ozdravil in kmalu bom zapustil bolnišnico ter se vrnil nazaj v bojno črto. Ljubi stariši, sestre in znane! Mi se bomo borili z orožjem, Vi pa doma z rečnim vensem. Molite in prosite ljubega Boga, da nam da pogum. Z božjo pomočjo bomo premagali vse sovražnike ter se zopet vrnili zdravi in veseli nazaj k svojim domačim.

Sestanek z brati na bojišču.

Topničar Jos. Supanič, doma iz Jarenine piše:

Moja edina želja je zmiraj bila, sestati se z bratom tukaj na bojnem polju, kar se mi je tudi večkrat po truda polnem iskanju posrečilo. A žalibog, starejši brat je prišel mesca marca živ v roke sovražnika, kar mi je moje ure tukaj na bojnem polju nekaj časa močno zagrenilo; a v sedanjem kritičnem času moramo pač vse prepreteti.

Mlajšega brata, ki sem ga imel še kot za neizkušenega in priševal že večkrat med pokojne, sem pa še le po enoletnem iskanju na bojnem polju našel zdravega in imel priliko, ž njim par dni zaporedoma govoriti. Kako sva bila vesela, da sva se še našla zdrava in nepoškodovana. Te urice skupne radosti so pač minule po bliskovo. Kmalu nas bo pet bratov na bojišču. Eden se nahaja še v vojašnici, drugi pa čaka potrjen doma poziva pod orožje.

Po prestanem letu bojev se mi zdi kot čudež, da sem klub pretečim nevarnostim ostal živ.

Bili smo v metežu jeklen, kosov železja, razpočenih šrapnelov in granat, v hudem mrazu ali pa do kolena v blatu, a klub temu smo si mnogokrat zapeli Slovenci pri naših havbicah kako lepo slovensko pesem.

Pred nekaj dnevi sem se tudi moral ločiti od svojega najljubšega prijatelja Sličničana Franca Dobaj. Sel je namreč nekaj bolan za kratek čas v bližnjo bolnišnico.

Vsem naročnikom „Slov. Gospodarja“ posiljajo slovenski topničarji iz mariborskega okrožja bojno-poljske pozdrave! Jožek Supanič, Jožek Korpar in Franc Fekonja.

Pripomba: Našemu neprijatelju Rusu pa ni treba več ukazati „Kehrt euch!“ se je že navadil tako kot raki, gre kar ritanski proti Petrogradu. Ako pa pridemo nad polentarja, ga bomo bili brez pardona. Kar v morje ž njim!

V podzemeljski hišici se nam dobro godi,

Franjo Bevc, doma iz Žogra pri Planini piše dne 5. avgusta svoji sestri Rosiki Bevc:

Predvsem srčna hvala za Tvoje pisemce. Vsačko pismo iz naše domovine me prav razveseli. Vprašam prosiš me, naj Ti pišem, kako se nam kaj godi. Kako si čudna, draga sestra! To opisati je zelo težka naloga. Toda vendar Ti hočem kolikormogoče izpolniti Tvoje želje.

Kmalu bo preteklo 3 meseca, odkar smo zapustili Karpaty. Mnogo, da zelo mnogo sem prebil v Karpatih. Zima me je mučila, sovražnik ne! Sedaj je toplo. V sedanjih postojankah smo že precej dolgo. A ne godi se nam slabo. Precej globoko v zemljo sem se zakopal. V svoji podzemeljski hišici imam vse lepo urejeno. Ker sem jo dobro pokril, me vročina prav nič ne muči. Kadar dežuje, pa tudi ne prodre dež mojega oboka. Na štelaži, katero sem si tudi napravil, pa lahko vsak čas najdeš smožke, kruh, kavo in drugo drobnarijo. Zjutraj ob 5. uri si gremo redno kavo kuhat. Ker iz bližnje vasi prav lahko dobimo mleko, si ga tudi vsako jutro pol litra privoščimo. Nato odidem spati. Kako, to si lahko misliš! Ni čuda! Po noči ne smem spati. Sploh bi pa nas avstrijske vojake moralo biti sram, da bi po noči spali in se tako izpostavljali nevarnostim. Spim navadno, kadar sem dobre volje, celi dan. Ce se mi poljubi, pa si grem kупiti svinjskega mesa in si pečem pečenko, Tovariši si vedno kupujejo svinje; 1 kilogram stane 2 kroni. Dostikrat me pride tudi obiskat Gračner Matija in pa Teržan iz Dobrega. Tedaj se seveda mnogo pogovorimo. Ce se mi poljubi, pa vzamem v roko puško bližnjega tovariša — mi jih namreč nimamo in s strojnjimi puškami ne smemo vsak čas streličati, da se ne zdamo. Držec za petelinu, pogledam po ruski rojni črti, in ker Rusi niso daleč od nas, zagledam kmalu kakega Rusa. Vzamem ga na muho in sprožim. Včasih zadene, včasih ne. Tako preteče dan. Ko pa nastopi mrak, tedaj se še le začne pravo življenje. Vse gre ven iz postojank in vsakih sto korakov se zbirajo fantje-pevci. Mile slovenske pesmi zadonijo po širni planjavi in človek mora postati vesel, mora se ga polotiti navdušenje. Godci raztegnejo mehove, zagođejo in noč preteče, da ne vemo kdaj. Dobro se nam sedaj godi, draga mi sestra, a to ne traja vedno. Prišli bodo zopet časi, ko bomo mnogo trplji. A kaj za to! Vojaki smo in za našega sivega očeta, presvitlega cesarja, smo pripravljeni žrtvovati kri in

življenje. Kolikokrat so že krogle švigate okoli mente, kakor kadar se bučele roje; na desno in levo so sovražni šrapneli trgali mojim tovarišem niti življenja, a jaz se nisem bal, nisem trepetal. Za svojo hrabrost sem dobil srebrno svetinjo 2. razreda in tako sem pripravljen ostati na bojnem polju; če mi Bog dodeli srečo, še prihodnjo zimo. Domov se bom pa pripeljal tedaj, kadar bo vlak ves okinčan in bo na znanjal zmago Avstrije. Omčenim Ti še, da sem pri najboljšem zdravju, kar želim tudi Tebi, dragi mami in sploh vsem znancem in prijateljem.

Avstrijsko-italijansko bojišče.

Položaj dne 24. avgusta.

Že dle 15. t. m. se bira da Goriskem tretja velika bitka z Italijani. Najljutejši boji se tokrat ne vršijo pri Gorici in na Dobročobske gorske planote (sicer tudi tam ni miru), ampak pri Tolminu in na gorah za Tolminom. Najvišja gora je Krn (visoka 2248 metrov). Zato se imenuje toriče sedanjih pogorskih bojev krnsko ozemlje. Ako bi Italijanom pri Tolminu bilo mogoče predeti našo čelno črto, bila bi jim tudi tukaj toli zaželjena pot v Gorico odprtta. Toda kakor smo jim zastavili pot v Gorico na Dobročobske gorske planote, in ob goriskem območju, tako se bo tudi tukaj zgodilo. Junaščvo naših vojakov ne dovoli Lahom niti koraka naprej. Bitka pri Tolminu, ki je 3. velika bitka na Goriči, še ni končana, ko to píšemo.

Z otoka Pelagruž v Jadranškem morju, katerega so Italijani zasedli mesecu julija, so zadnje dni pobrali svoja šila in kopita ter do zadnjega zapustili otok, ker jih je naša vojna mornarica trikrat obiskala in jim prizadljala občutne izgube.

Boji pri Tolminu.

Vojni poročevalci dunajske „Zeit“ piše:

„Zvest svojemu načelu, da mora, če je bil na enem mestu naše južne fronte krvavo odbit, da mora ravno tako brez uspeha počrkat za eno hišno številko naprej, tako trese sedaj italijanski vrhovni poveljnik na izvrstno branjenih vratih naše brambe ob srednji Soči. Napadi pri Tolminu veljajo onemu območju, katero so avstrijske čete zasedle že takoj ob začetku vojne.

Srednjo glavo tega območja tvori večji kraj Sv. Lucija na desnem bregu Soče, nedaleč od izliva Bače. Na robu porastlih višin se vlečejo postojanke naših čet in zariščo tako rekoč tetivo loka, katerega zaokroži pri Tolminu Sočo. Videl sem jih in poznam jih in zato imam opravičeno upanje, da se bodo ustavljale tudi najsilnejšim sovražnim napadom.

Vsled gozdne pogorske terene je prišlo do tega, da so se Italijani zakopali v najbližji sosedini naših postojank, pa vendar se niso tekemenečno četrtrletja komaj kaj približali svojemu cilju, tako da naši postojanke območja vsak dan ali bolje rečeno vsako noč bolj krepko utrdijo.

Posebno sem pri svojem obisku občudoval sijajno maskiranje (skritje) naših topov in pa v gorovje zasekanje tekoče jarke in postojanke strojnih pušk. Vsled velike vojaške važnosti območja se da že kaj lahko umeti laške napore, da bi vzeli to utrjeno območje.

Dosedaj pa general Kadorna še ni stuhtal, kako bi pregnal avstrijske čete niti z ene same na zpadnem bregu Soče naprej potisnjenih postojank, katero so naši zasedli začetkom vojne. Območji pri Gorici in Tolminu sta kakor dva stebra v mesu laške armade. Kdor je, kakor vaš dočasnik, sam doživel boj za te postojanke in videl pogum teh čet, ta lahko ravnodušno pričakuje novih sovražnih poizkusov, vzeti, cesar se ne da vzeti. A vendar si pa ne zakrivamo, da se laški alpinci v teh gorskih bojih izvrstno ponašajo in da imamo v teh divjih gorah ob srednji Soči pričakovati še zelo vročih bojov.“

Dunajska „Reichspost“ pa piše:

„Četr leta je sovražnik ob spodnji Soči žrtval stotisoč človeških žrtev, pa brez uspeha. Sedaj je prenesel glavni napad dalje proti severu na veliko koleno Soče pri Tolminu. Tu sedaj Italijani zopet in zopet jurišajo, noč in dan, z besnostjo obupanca. Tod vse njihove napade je zadržal neomahljiv jez naših junakov, ki zvesto stražijo na jugu. Italijani zopet doživljajo ob tolminskem območju grozne izgube, kakor poprej na goriskem območju. Naše vrle čete izvršujejo čudežne junaščve, da pripravijo Italijanom ob Soči „karpatko bitko“, ki je bila na severu začetek konca.“

Boji na 2240 m visokih gorah.

Vojni časnikarski stan poroča:

Že tedne divja boj na višini 2240 m za vrh na krnskem ozemlju, ki je vedno obdan z meglo in oblači in sicer za tri metre dolge strelske jarke. Sedaj si v naših, drugič zopet v laških rokah. Ako vzašmojo Lahk kak tak streški jarek, potem naznani ge-

neral Kadorna, da je Krn v laških rokah, čeprav ga že jim naslednji dan s protinapadom iztrgamo. Boji so zelo krvavi in polni izgub. Tukaj so ujetniki zelo redki. Če ne bi videl s svojimi očmi, potem bi ne more gel verjeti, da se more na takih krajinah, ki so brez rastlinskega življenja, boriti z modernim orožjem. — Na strmih pobočjih, kjer se celo v mirnih časih ne upa sovražnik, stoe dandanes topovi. Še više se pa nahajajo šotori rezerve, ki se zde, kakor lastavičja gnezda, prilepljena na skale. Naša fronta se še danes ni prav nič izpremenila. Ne samo vojska, a tudi pesniška domislija si ne more predstavljati, koliko težav se more premagati, da se spravi na tako višino hrana, voda in strelično. Naši vojaki so se pa že kmalu privadili na boje v gorovju, samo s podnebjem niso popolnoma zadovoljni. Dnevnih vročini sledi zelo občuten nočni mraz. Naši vojaki dobro zelo debela pokrivala in suknje, ker drugače bi morali kar naravnost zmrzniti. Naše stotnje se vsled mraza hitreje izmenjavajo, kakor drugje. V bojih na Krnu ni nikoli miru. Boji se vrše navačno iz bližine. Lahi posiljajo svoje izbrane čete, alpinske polke, v boj. Italijani kakor tudi mi imenujemo vrh Krna "skalo smrti." Strelski jarki so tako blizu, da slišimo drug drugače, da, celo žvenket jedilnega orodja. Naskakovlji laški klic "Avanti!" sprejmejo naši vojaki s klicem "Avanti briganti!" Naši vojaki si zavezujejo nosove z robej, ker je smrad mrtvih vojaških strašen. Celi oddelki roparskih ptic pokrivajo ozemlje, kjer leže mriči. Kanonada je strašna. Naštejemo vsako minutu 50 do 60 strelarov. Bobnenje je vsled okolišnega skalovja silno. Vsi generali in drugi častniki, kateri sem srečal na poti, gledajo s polnim zaupanjem v bodočnost in pravijo, da je položaj ugoden.

Boji za Sv. Lucijo.

Italijani bi radi prodrli v dolino Idrije, od kjer bi dobili pot na Kranjsko. Odtod zadnji ludi boji v odseklu pri Tolminu. Vojnik poročalec Leonhard Adept piše z dne 21. avgusta:

Z veliko množino krepkih sil in v vedno novih naskokih Italijani že štiri dni poizkušajo vzeti tolminsko območje in tako dobiti dohod do doline Idrije in bohinjske železnice. Višine pri Plavah niso mogli vzeti, kakor da je proti jugu tudi ne Podgorje pri Gorici in Dobrodoške ploane.

Severno od Plav zožijo Sočo navpične skalne stene. Nad majhnim mesecem Kana'om steče železnična po 240 m dolgem mostu na izhodni breg Soče in skozi tunel in viadukt teče na tem bregu do Sv. Lucije, kjer zapusti Sočo pri izlivu Idrije. Obe reki sta se zajedli v skalno pečino pri Sv. Luciji, tako da sta v globoki 20 m samo poldrug meter široki. V skalnih izdolbih in zajedah se je ugnedilo ubogo slovensko ljudstvo pred granatami. Avstrijska postojanka, ki se je dosedaj držala podne struge, izrabila sotesko in drži zahodno od Soče 588 m visok grič Sv. Lucije in severno odtod višino Sv. Marije kot območje za varstvo Tolmina in dohoda do doline Idrije.

Mesto Tolmin leži severno od Sv. Lucije, obe stranki je lahko videti, toda dosedaj ni bilo znano o obstrelevanju. Severno od Tolmina se začenja Vrh in pa divja gorska grmada Krna, na katero so Italijani po prekoračenju zgornje Soče sicer splezali, a še vedno ne osvojili. Da pripravi svoj napad na tolminsko območje, je sovražnik zbral številne baterije vseh kalibrov na nasproti stojeca gorska slemenja, ki značno prevladujejo višino Sv. Lucije in Sv. Marije; naša artilerija pa ni odgovarjala z razs pava tem. Cakati smo. Nato so laški polki v gostilu vrstah napadli višino Sv. Marije, na kateri kraljuje romarska kapelica. Šele ko so dosegli do naših predpostankov in so začeli odstranjevati vsled obstrelevanja razdrožne ovire, so branilci otvorili ogenj. Naši vojaki so v skalah napravljene naravne in umetne luknje spremeno poravnili za maskirane strelske odprtine, iz katerih so strojne puške pošiljale uničujočo tečo strelov na Lahe, ki so udrli v našprednje jarke. Za te jarke se je nato vnal vesel boj z ba'etom in kopitom in tukaj kakor tudi pri Sv. Luciji smo končno sovražnika vrgli nazaj. Prihodnjega dne je laška artilerija obnovila obstrelevanje, da bi našim četam vzelu dobro voljo. Toda vsi slediči naskoki laške pehotne so bili zavrnjeni z nezmarjanšano silo. Območje je ostalo v naših rokah. Izgube Italijanov pa zopet stejejo na tisoče.

Naše topništvo številnejše

V "Slovencu" čitamo še, da zanimivo izvirno poročilo:

Do danes, nedelje, 22. t. m. smo se nekako skrbno ozirali proti zapadu in severu na torišče borcev ob goreni Krn. Kajti premoč sovražne artilerije in pehotne, vsaj po številu, je znano dejstvo; končno v boju vendar odloči premoč. Današnji dan nas navaja, da izdejo v popolnem prepričanjem, da iz tega boja izidemo kot zmagovalci. Naše topništvo se je ojačalo na ogroženih točkah in je s priznano točnostjo sovražne artilerijske postojanke vzel na muho. Razvilo se je živahan artilerijski dvoboj na večjih kalibrov, ki se je popoldne stopnjeval do superlativa. Kanonada dne 20. in 21. t. m. je bila prava igrača nasproti temu rjovenju, iečanju, grmenju in pokanju. V ozračju nad nami se bije ta tri velikanov; kadar so bajni bogovi imeli svoje boje, tedaj ni bilo takega treškanja in bučanja, kakor ga povzroča novodočna ar-

tilerija; pok na pok, pogosto se skozi minute ne more ločiti strela od strela. Kako z veseljem se ozirajo naši vojaki v smer, kjer je postavljena naša artilerija; to je pravi balzam za junake v vojni črti, ta grom za nje rešilni angelski glasovi.

Še ni konec tega boja; še bodo vroči dnevi! Toda junaki na tem odseku južno-zapadne fronte ne bodo zaostali za svojimi tovariši ob doljenji Soči. S pogumom in najboljšim upanjem vse navdaja zavest ubranega sodelovanja vseh naših čet, uspešni potek dosedanjih bojnih dni in pa — en pogled v mirno samozavestno lice podpolkovnika generalnega štaba na tem odseku. Bitka pod Krnom je za Italijane izgubljena, grobšče sovražnikovih upov in njegovih sinov se širi in širi.

Skupen strel iz vseh topov.

Na gorški bojni črti so avstrijski topničarji na posložen način proslavili 85. ročni dan presvetlega cesarja. Točno ob 1. uri opoldne so iz vseh topov, ki se nahajajo na bojni črti od izvira Soče do sinje Adrij, sprožili skupen strel (salvo) na italijanske postojanke. Ta mogočen strel iz tisočera topov je veljal proslavi cesarjeve 85letnice. Ko se je ogromen glas topov poleg, pa so zaigrale vojaške godbe ob celi bojni črti veličastno cesarsko pesem.

"Lačne stene."

Italijani so od 26. junija dalje 42krat napadli z večjimi ali manjšimi silami Dobrodoško plemoto in njihove izgube v tem kratkem času so presegale vse izgube dolgotrajne vojne v Tripolitaniji. Italijanski ujetniki imenujejo Dobrodoške strmine "lačne stene", ker so požrle že cele njihove polke. Naše izgube sedva tudi niso bile neznačne, največ jih je povzročilo topniško bombardiranje, nekoliko pehotnih napadi, ali vse postopek so ostale v naših rokah.

Težave na italijanskem bojišču.

Vojni poročalec piše: Na naših visokih krnskih postojankah sem dne 18. t. m. ginev in presečen opazoval, kako se tu popolnoma drugače vojskuje kakor v Rusiji in v Srbiji. Prvi pogled prepriča, da stoje naše čete še včas v prvih postojankah, v tistih, ki so jih zasedle začetkom julija. Trdna, strjena črta naših strelskih jarkov se je razvila sama po sebi, med tem, ko je bila črta prvotno nekoliko ohlapna in je predstavljala verigo marjih patrulnih bojev. Borila se je mala vojska. Na strašne krajne težave bojev na najvišjih štrlinah skal so se naše čete kmalu privadile in besnost na sovražnika vspodbujala tu čete do skrajnih naporov. Proti Italijanom pomagajo vojne izkušnje in bajonet, le podnebju se vojaki težko nadgradijo. Noči v 2000 metrov visokih postojankah so ledeno mrzle. Ker voda ni užitna, jo dočasno mule in osli čez strmine v strelske jarke in arterijske postojanke v sodih, ki drže 60 do 70 litrov. Posamezen mož potrebuje na dan najmanj en liter vode. Vodo, živež in strelično prinašajo v najvišje postojanke po cestah, ki so izpostavljene ognju sovražne artilerije. Vojaki so nam pripovedovali med drugim: Najvažnejši za nas so zdaši okovani črevlji. Ce bi jih ne imeli, ne vemo, kam bi prišli. Najstrašnejši so skalni drobei, ki potrojijo učinek granat, a hvala Bogu, Italijanom se ne godi boljše. Vsak ima, da se krije, s seboj vrečo, ki napolnjena s peskom, najbolj varuje pred poškodbami granat in skal. V Galiciji je bilo marsikaj boljše, ker smo razpolagali z desklami in drugim materialom, b' tu moramo delati večinoma s kamnom, ker se zelo težko dovoža material iz doline.

Italijane zebe.

V zadnjem času, ko so utihnila poročila, Cadorne o uspehih italijanskih čet, se je začelo italijansko časopisje brido pritoževat nad porazi Rusov in neuspešni Francozov in Anglez, ki ne morejo nikjer izpolniti danih obljub. Italijanska ofenziva ni prinesla Italiji ne Trsta in ne Tridenta, še celo Gorice in Tolmina niso mogle zavzeti italijanske čete. V vseh pismih, katera pišejo italijanski vojaki svojcem, se čitajo pritožbe, da italijanske vojake hudo zebe ter da je mraz njihov največji sovražnik. Vsi vojaki prosijo prav milo za topobleko. „Mraz je naš najhujši sovražnik“, tako pišejo, „mraz nas storil negibene, zebe nas. Mraz, katerega je sovražnik navajen, mu nudi priliko za uspešne napade.“ V zadnjem času so moralni poslati domov več vojakov, ne morda zaradi tega, ker so postali vsled sovražnih krogel za vojsko nesposobni, ampak zaradi tega, ker so jim vsled mraza odpadli in ozeblili prsti in udje.

Roparji v italijanski armadi.

Znani poglavjar italijanskih roparjev in morilcev Musolino, ki je radi brezstevilnih ropov in umorov bil obsojen na 30 let ječe, bi se sedaj rad kot prostovojec bojeval zoper Avstrijo. Ravnatelj kaznilične je Musolinovo prošnjo po ministru predsedniku Salandrì predložil kralju Viktoriju Emanuelu v rešitev.

Italijani zapustili Pelagruž.

Avstrijske ladje so dne 21. avgusta na pozvovanju v spodnji Adrij opazile, da so Italijani otoček Pelagruž popolnoma zapustili. Naše ladje in zrakoplovi so jim prizadali, tekomo kraljevskoga bivanja na otočku tako velike izgube, da jim ni bilo več tam obstati.

Avtstrijsko-rusko bojišče.

Položaj dne 25. avgusta.

Avtstrijsko-nemške čete na ruskem bojišču nevzdržno napredujejo. Dne 20. avgusta so vzele zadnjo trdnjavo ob Visli, Novo Georgievsk. Zgrabile so blizu 100.000 mož, nad 700 topov, za 2 milijona ruskih cekinov ter veliko drugega vojnega gradiva. Dne 21. avgusta so zasedle mesto Bjelisk ob železnicu Bjelostok in Brest-Litovsk, s čemur je železniška zveza med tem dva mestoma pretrgana. Dne 23. avgusta so naše zavezniške čete zasedle zavdujo rusko trdnjavo ob Bobru Osvieče. Ruske čete so se iz nje umaknile ter jo prepustile brez bola. Dne 23. avgusta smo zasedli Tjekov, važno mesto ob Narevu med Lomžo in Bjelostokom. Dne 24. je hrvaški general Puhalo zasedel mesto Kovile, jugozahodno od Brest-Litovske. Kovel je važno železniško križišče in za Brest-Litovsk glavna zveza s Kijevom.

Ruska armada je sedaj stisnjena okoli trdnjave Brest-Litovsk, kateremu so naše čete vsak dan bližje. Če se že ni, se bo te dni začelo obstrelovati trdnjave s težkimi topovi, in kakor je znano, se tem ne more nobena trdnjava ustavljati več dni. Glavna in edina skrb ruske armade je, da se pred zavzetjem Brest-Litovska v popolnem redu umakne proti izhodu. Ali se ji bo to posrečilo? Avstrijsko-nemške čete so pridno na delu, da se jim to onemogoči. Protijo Kijevu je umikanje nemogoče, za to je poskrbel general Puhalo, ko je vzel Kovel. Proti severu in severozahodu je umikanje nemogoče, ker je Bjelisk in Kleszčevje zavzet. Sedaj imajo Rusi še samo eno železniško, in sicer proti iznodu na razpolago, ki se pri Žabinku deli ter vodi potem ena proti Minsku, druga proti Pinsku. Toda že tudi ta železniška črta je v nevarnosti.

Tudi one ruske čete, ki stoje severno na črki Bjelisk, Bjelostok in Grodno, so v nevarnosti, da se jim odreže umikanje, odkar so Nemci zavzeli trdnjavo Kovno in napredujejo proti Vilni.

Tudi glavna in najkrajša zveza s Petrogradom je v nevarnosti, ker se kavalerijski general bliža mestu Dvinsk, ki leži ob tej železnicici.

Obmorsko mesto Riga bi nemške čete s kopnega že lahko zavzeli, toda na morju pred Rigo se še nahajajo ruske ladje. Nemške ladje so že skušale priti v Rigin zaliv, dne 19. in 20. je prišlo do spopadov na morju. Nemci so izgubili pri tem en torpedni čoln, dva sta pa bila poškodovana. Rusi so izgubili tri torpedne čolne, večja ladja pa je bila poškodovana,

Nikolaј Nikolajevič se posvetuje.

Iz Petrograda poročajo: Vsled nevarnosti, ki preti ruski armadi, je generalissimus Nikolaj Nikolajevič pozval ruske ministre in višje generale na veliki vojni svet v glavnem stanu.

Trdnjava Brest-Litovsk.

Združene avstrijsko-nemške armade se v neprekinjeno začele obstrelovati zunanje utrdbe. Začelo se je napadanje na to veliko in prepomembno rusko trdnjavo. Brest-Litovsk je zadnje upanje Rusov. Trdnjava stoji na obeh straneh Buge, tam, kjer se izteka Muhanjcev od izloda v Bug. Reka Muhanjcev, ki tvori del takozvanega kraljevskega kanala, dosegajo 80 km in Vislo z Dnjeprom, je važna vodna pot. Vsled tega ni Brest-Litovsk samo znaten železniško središče, ampak tudi največje mostišče na Bugu. Poleg 120 m širokega in do štiri metre globokega Buga ima Brest-Litovsk še eno naravno obrambo, to so močvirja in jezera. Vrhutega delija reke Lesna na severu, Krzna na zahodu in Muhanjcev na izhodu iz zemlje pred trdnjavo na ugodne razdelke. Kakor vse ruske trdnjave, je tudi Brest-Litovsk trdnjava s pasom; to je, ima veliko središče in 12 trdnjav, ki stoje pet kilometrov daleč naprej. Središče je zgrajeno na otoku sredi reke Bug. Mesto, ki šteje 58.000 prebivalcev, je od trdnjavskega središča oddaljeno dva do sedem kilometrov in je torej mogoče istočasno obstrelovati utrdbe in mesto. Zadnja fronta trdnjave se imenuje Torešpol, severna Volinj in južna Kobrin.

Petrograd v strahu.

Porazi ruske armade so prestrašili petrograjsko prebivalstvo. Bolj kakor na suhem se ljudstvo boji nemškega prodiranja na morju. Javno se razpravlja vprašanje, ali bo treba Petrograd izprazniti ali ne. Govori se, da se cesarski dvor preseli iz Petrograda, ker je pričakovati nemških letalcev nad Petrogradom.

Pomen Poljske za Rusijo.

List "Daily Post" v Birminghamu priznava, da sta zaveznička z osvojitvijo Varšave in cele Poljske silovito veliko pridobila in da je zguba Rusije težka. Rusija je namreč izgubila na Poljskem tako evetočo industrijo. Glede na izdelovanje streljiva je izguba Varšave velikanskega pomena za Rusijo, ki ni zgubila le najlepše svoje dežele, marveč tudi svoje najizjurnejše delavstvo, ki je bosta zaveznička, o čemur se ne sme dvomiti, znala izkoristiti. Važne zaloge cinkov so zavezničkoma dobro došle.

V enem mesecu padlo 8 ruskih trdnjav.

Zgodovina pozna malo primera, da bi v tako kratkem času padla skupina trdnjav, katere so zidali Rusi desetletja. V zadnjih dnevih so padle naslednje trdnjave: Rožan 23. julija, Pultusk 23. julija, Varšava 4. avgusta, Ivangorod 4. avgusta, Lomža 9. avgusta, Viszna 11. avgusta, Kovno 14. avgusta, Novogorjevsk 20. avgusta. Še prej pa so bile utrdbe ob izlivu Nareva: Sieroch, Zegrže in Ostrolenka.

Rusi že imajo japonske topove.

V noči od 19. na 20. avgust so avstrijske čete severozahodno ob bukovinske meje napadle ruske postojanke. Napad je bil tako srdit, da je med Rusi nastala velika zmešjava. Končno so naši ujeti moštvo dveh ruskih strelskih jarkov. Rusi so v tem boju že uporabljali japonske topove. Rusi so morali z japonskim streljanjem prenehati, ker jim je zmanjkovalo streliča. Ob beskarabski meji se vršijo živahnici artillerijski boji. Nasli so zavezeli več ruskih strelskih jarkov. Ob Dnjestru so Rusi zadnje dni poskušali na nekaterih mestnih predmetih našo črto, a so došli le do naših žičnatih ograj. S krvavimi glavami so se moral zojeti umakniti.

Japonske granate za Rusijo.

Japonska vlada se je zavezala, da bo oddala od 1. septembra naprej vsak dan Rusiji 50.000 granat. Med mestoma Vladivostok in Irkutsk je zgrajena posebna železnica za prevažanje municije iz Japonske. V Petrograd je že došla posebna japonska komisija, ki bo nadzorovala japonske pošiljatve municije.

Zakaj je Srbija mirna?

Zadnji čas je Rusija pritisnila na Srbijo, naj začene z ofenzivo proti Avstriji in tako razbremeni rusko armado. Kakor se je poročalo, je srbska vlada odločeno odločila te ruske želje in izjavila, da bi bil za Srbijo samoumor, če bi zdaj hotela začeti ofenzivo proti Avstriji. Srbska armada, ki je v bojih, pomajkajo in bolezni veliko prestala, je sedaj tolično popravljenja, da more srbske meje braniti tudi še proti močnemu sovražniku in ga presenetiti s svojo nezljomljeno brambeno silo. Toda za napad manjka vsak predpogoj. Srbija ostane napram Avstriji nadalje mirna.

Na Balkanu.

Na Grškem je imenovan zapovednik miškiškim predsednikom prijatelj četverosporazuma Venizelos. Izbral si je vse svoje stare ministre, razen vojnega ministra Damglisa, ki je sedaj kraljev zaupnik. Venizelos je baje moral kralju obljubiti, da bo varoval nepristransost Grčije, ki pa je lahko četverosporazumu prijazna, da bo še držal dogovorov s Srbijo in da ne bo odstopil (Bolgarom) grške zemlje.

Turški finančni minister je naznalil, da so pogajanja med Turčijo in Bolgarijo in ugodnim uspehom končana. To se pravi, da Turčija prostovoljno odstopi Bolgariji ono ozemlje, po katerem teče železnica do morske luke Dedeagač. Že radi tega je neverjetno, da bi se Bolgarija zadovoljila z rusko ponudbo o Makedoniji in napadla Turčijo.

Rusija je, kakor znano, obljubila Bolgarom Makedonijo, ako se udeleži vojske pri Dardanelah. Toda pri tem je smola, da Makedonija ni ruska, ampak deloma grška, deloma srbska. Grška pa noče niti za ped odstopiti od makedonske zemlje. Srbija v srcu tudi ni, a nazadnje bi se Srbija znala udati rusemu pritisku. Dosedaj se še ni.

Dokler je Bolgarija mirna, se tudi Rumunija in bo nagnila niti na eno niti na drugo stran. Rumunija dela neprestano težave zaradi izvoza svojega žita in zaradi prevoza municije in topov za Turčijo.

Svaja med Nemčijo in Ameriko.

Amerika in Nemčija sta se nanovo svadili. Angleški parnik „Arabik“ se je potopil in ž njim 3 amerikanski državljanji. Angleži pravijo, da je ladjo torpediral nemški podmorski čoln, drugi zopet trdijo, da je zavozila na mimo. Preiskava še ni končana. V Ameriki se zopet strastno hujška za vojsko proti Nemčiji. Vendar ni verjetno, da bi prišlo do krvavega spopada.

Danska, Norveška in Švedska.

Severne države Danska, Norveška in Švedska so bile trenutno zelo hude na Nemčijo. Danska je bila huša, ker je neka nemška torpedovka v danskem vodovju uničila angleški podmorski čoln „E 13“, ki se je bil zatekel pred njo proti danskemu obrežju. Danska vlada je proti kršenju svoje nepristransosti ugovarjala. Nemška vlada je na to izrekla svoje ozhalovanje ter naročila svoj mornarici, da se v bodočem oziru na dansko nepristransost. Veliko razburjenje je zavladalo tudi na Norveškem. Nemški podmorski čoln je ustavil norveški parnik „Haakon VII.“ ter odvezel na njem se nahajajočo poslop za Anglijo in Francijo. Norveška vlada je proti temu čisto protestirala,

češ, da je pošta na nepristranskih parnikih v zmislu mednarodne določbe nedotakljiva. Nemška vlada stoji na stališču, da ta mednarodna določba sploh ni veljavna, ker je Rusija ni priznala. Nesporazumljivje med obema vladama, čeprav je Nemčija, ko je pošto preiskala, isto zopet vrnila Norveški, še ni poravnano. Rahločušnost Norvežanov pa je tako velika, da označujejo norveški krogi to zadevo za jako resno. Tudi Svedi imajo te dni svoje razburjenje. Nemški podmorski čoln je torpediral švedski parnik „Malmöland“ in švedsko časopisje trdi, da je storil to, ne da bi pokazal zastavo, torej proti mednarodnim pravilom. Ta zadeva se bo dača pač brez vseh težkoč poravnati.

Obnavljanje in popravljanje mej.

(CesarSKI ukaz z dne 22. julija 1915, drž. zak. 208.)
Na podlagi § 14 državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867, drž. zak. štev. 141, je izdala cesarska vlada glede obnavljanja in popravljanja mej pri zemljisčih dne 22. julija 1915 sledenči ukaz:

§ 1.

§ 850 občnega državnega zakonika dobi napis „Obnavljanje in popravljanje mej“ in se mora glasiti:

„Ako so se mejniki med dvema zemljisčema po katerih kolikor tako poškodovali, da bi mogli postati povsem nepoznani, ali ako so meje res nepoznate ali sporne, ima vsak izmed sosedov pravico zahtevati sodno obnovitev ali popravek meje. V temamen je povabiti soseda na razpravo, v postopanju izven spornih reči s pristavkom, da se meja določi in da se postavijo mejniki. Tudi če bi povabljenec izstal.“

§ 2.

§ 851 občnega državnega zakonika se mora glasiti:

„Ako so meje postale resnično nepoznate, ali ako so iste sporne, se določijo po zadnjem mirnem posestnem stanu. Ako se te posesti stan ne da dognati, mora sodišče sporno površino razdeliti po pravici in preudarku.“

V koliko je vsaki stranki pridržano uveljaviti s pravdo svojo močnejšo pravico, se določi posebej.“

§ 3.

§ 853 občnega državnega zakonika se mora glasiti:

„Stroške postopanja morajo plačati sosedi po meri svojih mejnih črt. Predlagatelj mora plačati stroške postopanja, akose pokaže iz razprave, da ni bilo potrebno obnavljati ali popravljati meje, ker se meja ni izpodbijala, ali ker je bila zadost pozna, ali ker so bili drugi udeleženci pripravljeni izvensodno postaviti mejnike. Stroški postopanja mora plačati zastopancem sam.“
Ako se je povzročilo postopanje z motenjem mirne posesti, more sodišče naložiti stroške docela ali deloma stranki, ki je povzročila spor.“

§ 4.

„Ako se določi meja po § 851 občnega državnega zakonika, mora sodišče hkrat izreči, ali presega vrednost sporne površine znesek 100 K. Ako ga presega, je vsaki stranki pridržano, uveljavljati svojo močnejšo pravico s pravdo.“

Rekurz zoper odločbo sodišča druge stopnje v postopanju za obnavljanje in popravljanje mej niso dopustni.“

§ 5.

„Na razprave o obnavljanju ali popravljanju mej, ki pred pričetkom veljavnosti tega cesarskega ukaza že tečejo s tem, da se je na pristojnem sodišču vložila prošnja ali tožba, se ne uporabljam sprednja določila.“

Določila tega cesarskega ukaza dobe moč z dnem razglasitve. Izvršiti ta cesarski ukaz je naročeno pravosodnemu ministru in sicer v sporazumu z udeleženimi ministri.

Savinjčani!

Savinjsko prebivalstvo si želi prilike, da na viden in slovesen način da izraza svojim verskim, narodnim in domoljubnim čustvom ob sedanjih velikih dogodkih, katere doživljamo. Ker pa se vsled prometnih težav ni moglo udeležiti vseslovenskega romanja na Brezje, zato se priredi za Savinjsko dolino in sosedje

v nedeljo, dne 29. avgusta 1915**veliko domoljubno romanje****k Sv. Križu na Ojki.**

Prosili bomo, na tem priljubljenem romarskem kraju Mašter Božjo, da priporoča naše molitve za presvitlega cesarja, za zmago hrabre naše armade, za ljubo Avstrijo in našo milo slovensko domovino Vsemogočnemu v uslišanje.

Ob 8. uri bo prva sv. maša, nakar bo izpostavljen presv. Rešnje Telo do glavnega sv. opravila v molitve.

Glavno sv. opravilo s slovesno pridigo (prof. dr. J. Hohnjec) bo ob 11. uri predpoldne. Priporoča se, da pridejo č. gg. dušni pastirji s procesijami.

Savinjski romarski odbor.

Razne novice.

* **Duhovniške vesti.** Nastavljeni so naslednji č. gg. novomašniki kot kaplani: Karol Arlič v Št. Juriju ob južni železnici, Karol Guček v Muto, Konrad Jarh v Galicijo, Josip Jeraj v Celje, Alojzij Kosi v Starigrad, Matija Krevh na Remšnik, Ivan Krušič v Solčavo, Bogdan Lendovšek pri Šv. Martinu na Požerju, Josip Rehar v Laporje, Jakob Safošnik v Leskovci, Maks Slander v Dramlje pri Št. Juriju, Feliks Vršič k Šv. Tomažu blizu Ormoža, J. Žmavc v Rajhenburg. — Prestavljeni sta č. gg. kaplana: Adolf Gril iz Mute v Trbovlje, Anton Čečko iz Dra-

melj v Poljčane. — Zopet nastavljen kot kaplan v Koprivnici je tamošnji provizor č. g. Jurij Cvetko.

* **Vojni kurat č. g. Vaclav Jastrobnik** je dne 18. avgusta v mestu Novo-Radomsk na Rusko-Poljskem (blizu reke Varte, severozahodno od Krakova) služil sv. mašo za presvitlega cesarja.

* **Sv. birma** v Hrnu. Ta se vrši 2. septembra v prostoški cerkvi sv. Jurija, dne 4. septembra pa v minortske cerkvi sv. Petra in Pavla.

* **Zopet obrekan katoliški duhovnik.** Kako neutemeljeno se obrekajo katoliško duhovščino, kaže zopet sledenči slučaj: V št. 383 z dne 17. avgusta t. l. v Olomoucu na Moravskem izvajajočega katoliškega lista „Našinec“ je moral objaviti Jakob Kulha, c. kr. postar v Radošicah na Moravskem sledenči preklic: „Podpisani Jakob Kulha, c. kr. poštar v Radošicah, sem naperil ovadbo pri c. kr. domobranskem divizijskem sodišču na Dunaju zoper gospoda župnika Janeza Neugebauer v Podhradni Loti, v kateri sem ga obdolžil, češ župnik Neugebauer se je v nekem pogovoru sovražno izrazil o nemškem cesarju in nemški državi. Uvedena preiskava je pa dognala, da je bila moja obdolžitev neresnična in župnik je bil oproščen. Župnik Neugebauer je nato tožil mene zaradi razčlenjenja časti. Priznam, da je bila dočena obdolžitev, v sledi katere se je čutil gospod župnik Neugebauer razčlenjenega na svoji časti, popolnoma iz trte izvita, prosim gospoda župnika za oproščenje ter da odstopi od sodniškega zasledovanja. Zajedno tudi ne ugovaram, da se ta moj preklic objavi v časopisu.“

* **Katoliški duhovniki — žrtve zmot.** Koroški list „Kärntner Tagblatt“ piše: Ko je v lanskem letu izbruhnila vojska, je pognala božžon pred vohunstvom prav redke cvekve. V dobrem spominu je še, v kako velikem številu so zapirali katoliške duhovnike — tudi take, ki niso bili slavljanske narodnosti. Zapravili so duhovnike na podlagi ovadb, ne vselej samo iz previleke božžon pred vohunstvom. Vs. na Koroškem pozapri katoliški duhovniki so bili spoznani za nedolžne in izpuščeni iz preiskovalnih zaporov, v katerih so morali presediti v mnogih slučajih po več mesecov. Dobili so sicer zadoščenje in rešena je bila njihova čast, toda škoda, ki so so trpeli na duši in na zdravju ter v zmotem oziru, jim pa ne more nihče povrniti. Skoraj se zdi, kakor da bi se hotela „žaloga zmot“ ponavljati še celo ob priliki naše najnoviše vojske z Italijani. Tako n. pr. so zaprli pred tedni župnika Kukacko v Ukrah na Koroškem, baje tudi zaradi vohunstva. Sedaj se je pa samoumenno dognalo, da je bila ovadba neutemeljena in župnika Kukacko so izpustili iz preiskovalnega zapora. Kako lahko se osumi duhovnika, je razvidno iz sledenči slučajev: Na neki višini pri Trbižu so opazili ognjene žarke. Kmalu nato so osupili župnika Brauna v Kokovu, da je datal sovražniku svetlobna zamenjava. Sreča pa je bila, da je župnik dokazal, kje se je teda, ko je na v. sini gorelo, nahajjal. Vrhutega se je dokazalo, da so delavci zakurili na višini in si kuhal večerjo, a so pozabili ugasniti ogenj. Zopet drug slučaj: Na zvoniku župne cerkve v Trbižu so zapazili, da je bila polovica okna le na pol zaprta. Tako so prijeli župnika Krauta, češ, dajal je sovražniku znamenja. Toda dognalo se je, da so šli Ludje na zvonik župne cerkve in občudovali krasen razgled, a ko so zapustili zvonik, so pozabili zapreti okno! Iz tega je razvidno, na kako naravnost smošen in lahkumiseln način se lahko osumi katoliškega duhovnika vohunstva in koliko previdnosti je treba, da se mu ne dela krivice.

* **Nemci za Poljake.** V nemškem državnem zboru je pripravljalna komisija sklenila s 15 glasovi proti 3, naj se črta oni jezikovni paragrafi, ki je zabranjeval na shodi drugi jezik, nego nemški. S tem hočejo Nemci (v nemški državi) poplačati zvestobo pruskih Poljakov, ki so jo pokazali v sedanjem svetovni vojski. Tako Slovanom v nemški državi že sedaj med bojem na lep način poplačujejo njih žrtve v vojski.

* **Zelje hravtskega naroda.** Na cesarjev rojstni dan je sarajevski nadškof dr. Štadler povodom častitovanja sedanjemu načelniku Bosne in Hercegovine izrekel željo, da se vse hravtske dežele združijo v eno telo pod habsburško hišo. Nato je načelnik Bosne in Hercegovine pl. Sarkotič odgovoril: „Tu ni dyoma, da bodo po tej strašni vojski, ko zavlada v naši državi blaženi mir, se potrudili merodajni činitelji, da zavoljijo pravičnim željam hravtskega naroda.“ Ta izjava generala Sarkotiča je velevažna.

* **C. kr. učiteljske v Mariboru.** Gojene, ki hočejo v šolskem letu 1915-16 na novo vstopiti, ozir. zopet vstopiti v ta zavod, naj to naznanijo ravnatelju s poštno dopisico do 1. septembra t. l.

* **Prestolonaslednik pripel Slovenec hrabrostno svetinja.** Korporal Alojzij Stranjski, doma iz Št. Jurija ob Ščavnici, piše dne 1. avgusta svoji svakinji: Najprisrčne, se pozdrave iz te krvave Galicije! Naznanjam Ti, da sem še vedno popolnoma zdrav in tudi upam, da se zanaprej ostanem, če je božja volja. Dosedaj se mi je šlo vse po posebni sreči, tako da sem dobil posebno zaupanje do sv. predpostavljenih. Dne 22. julija nas je občakal naš prestolonaslednik Karl Franc Jožef. Bil sem od njega laskavo pohvaljen in mi je tudi lastnoročno pripel zasluzno hrabrostno svetinja na prsi. Omenil je, da sem najmlajši podčastnik pri celjem polku. Sedaj že delam izkušnjo za četovodijo. Za tak kratek čas, kar sem pri vojakih, je to naglo napredovanje.

* **Odlikov**

rostno svetinjo II. vrste je dobil častniški sluga 16. pešpolka Bizjak Josip.

* **Odlikan delavec.** V delavnici južne železnice v Gradcu je bil dne 17. avgusta delavec Peter Lešer odlikovan s častno kolajno za 40letno neprestano zvesto stužbovanje na tem zavodu. Lešer je doma iz župnije Št. Ilj v Sl. gor.

* **Pozdrav prostovoljnih kolesarjev.** Dobili smo: Slovenski fantje kot c. in kr. prostovoljni kolesarji. Vam pošilja mnogo srčnih pozdravov z južnega bojnega polja: četovodja Rihartič, korporal Šimec, poddesetnik Maks Vodenik, Ludovik Preselj, Senčič, Jožef Feger, Alojz Winter, Franc Lazarl Velkovrh, Sattler. Na veselo svidenje!

* **Zenske kot sodniško določene varuhinje.** Justično ministrstvo je izdalo navodila za sodnije, kako postopati pri nastavljanju žensk za varuhinje otrok. V dotednjem navodilu je naglašeno, da se lahko nastavijo druge ženske sorodnice kot varuhinje, če ne more priti v poštov lastna mati ali babica. Nadalje se naroča soduščem, da s primerimi predavanji pripomorejo, da se čimvečje število ženskih vodočnic ne bo branilo sprejeti varuštvu nedoljetnih otrok.

* **Pogrešajo se:** Vincenc Pajnik, poljski lovski bataljon št. 20, vojna pošta št. 305. Odgovor Mariji Pajnik, Ruše n. Mariborom. — Ludvik Vrbnjač, rezervist pri domobranskem pešpolku št. 31. 2. stotinja, vojna pošta št. 48, je pisal zadnji dne 16. junija s severnega bojišča. Ako je kateremu njegovih tovaršev o njem kaj znanje se ujedno prosi, da to sporoči materi Jožefi Vrbnjač, Sitarovci, vojna pošta Mala Nedelja pri Ljutomeru. — Dominik Stropnik, pešpolk št. 4, 4. bataljon, 14. stotinja, vojna pošta št. 48. Odgovor na Fani Stropnik, Kauže, vojna pošta Velenje.

* **Pogrešana družina s Primorskem.** Ne vem, kje se nahajajo moji starši in bratje: Anton, Frančiška, Antonija, Alojzija, Janez, Jožef in Franc Simčič, doma iz Kojskega na Primorskem. Oče je šel osem dni pred vojsko vozit tren. Prosim poročila: Anton Simčič, c. in kr. pešpolk št. 97, 1. mestnostnija, Ljutomer.

* **Položaj županov v vojnem času na deželi.** — Župan iz Šentlenartskega okraja nam piše: Malone vsi župani so tudi posestniki in kot taki so primorani vsled pomanjkanja delavskih moči po dnevu delati na polju. Za važne rešitve uradnih in drugih zadev je marsikater župan primoran uporabiti nočni čas, ko cela narava z njegovo obiteljo vred mirno spava. Tako se je že večkrat prigodilo, da je župan pri uradovanju pri luči na papirju zaspal. Ko se je dani, so že zopet prišle stranke s svojimi zahtevami in željami. Neki nebudigatreba pa je pred krafkim lazil po občinah Slovenskih goric ter šuntal proti županom in nabiral podpise, naj se jih pritegne pod orložje. Ta možicelj trdi, da lahko županstvo vodi kak starejši občan. No, taki ljudje ne poznajo nobene potrebe v občini. Tak človek ne zaslubi drugega, nego da ga oblasti primejo ter poučijo, da je njegovo postopanje motenje javnega miru, kajti da je oprostitev županov v interesu javnega blagorja potrebna, to so priznale vojaške in politične oblasti, ki so jih oprostile.

* **Stajerska živilna na dunajskem sejmu.** Ker je graški magistrat določil 190 K za 100 kg žive teže kot najvišjo ceno za govejo živilino, je graški sejem skoraj brez živine, nasprotno pa se poroča z Dunaja, da je na zadnjem dunajskem sejmu bilo izredno mnogo stajerske živine. Ker je bilo dne 23. avgusta priznano razmeroma malo živine, so se cene zopet dvignile, in sicer za 6 do 15 K pri 100 kg. žive teže. Za vole se je plačevalo od 230 do 310 K, za bik 190 do 295, za krave 204 do 260 K. Prignalo se je 3650 glav. Prodalo se je vse do zadnjega. Vojaska uprava je nakupila mnogo živine (1000 glav) za konzerve.

* **Ne razburjajte se!** Ker je graški magistrat določil za graški živilski sejem kot najvišjo ceno za vole 190 K, hodijo sedaj po deželi ljudje, ki pravijo, da je ta cena veljavna za vse občine na deželi. To je napacno naziranje! Najvišje cene za živilino v naših krajih ima pravico določiti edino cesarska namestnija, a ne graški magistrat. Dosedaj pa še cesarska namestnija teh najvišjih cen ni določila. Radi tega je vse razburjenje glede cen živilini popolnoma nepotrebno.

* **Tržne cene v Gradcu.** Debeli voli 190 do ... K, srednje debeli 176 do K, suhi 150 do K; debele krave 170 do K, srednje debele 150 do K, suhe 100 do K; biki 176 do K, mlaada živilina 160 do K; teleta 290 do 320 K, zremoma 321 do 330 K; mlade svinje 410 do 420 K, debele svinje 400 do 410 K, srednje debele 300 do 400 K, mesne svinje 400 do 416 K; ovec 220 do 280 K. (Pri goveji živilini veljavajo cene za 100 kg žive teže, pri teletih, svinjah in ovcah za 100 kg mrtve teže.) Sero 100 kg: sladko 9 do 10.50 K, kislo 8— do 8.50, slama 5.80 do 7.50 K; pšenica 41.50, rž 33.50, ječmen 30.80, koruza 35. proso 55 K, oves 27.30 K, ajda 50 K, fijol 75 do 100 K, grašica 180 do 200 K, leča 200 K, proseno pšeno 140 do 160 K, pšenični zdrob 80 K, koruzni zdrob 76 do 86 K, ržena moka 70 K, pšenična moka št. 0 88 do 100 K, št. 4 64 do 72 K, št. 6 (črna) 54 do 60 K (100 kg). Jajca komad 14 do 16 v, krompir 16 do 18 v 1 kg, mleko 32 do 34 v liter.

* **Sušite žito!** Letos se je žito mnogokrat zmaltilo, ko še snopje ni bilo popolnoma posušeno. Radi tega je zrnje dokaj vlažno. Treba ga je sušiti ali na solncu, še bolje pa, če se nasiplje na podstrešni pod in večkrat zrahla. Kmet iz Hoč nam priporočuje, da je pri njegovem sosedu splesnilo blizu 20 mernikov lepe pšenice, katero je nasipal po mlatvi takoj v ozko posodo. Ako ne bi pšenice takoj djal na solnce, bilo bi vseh 20 mernikov uničenih.

* **Ne sušite krompirja na solncu!** Mnogi imajo navado, da krompir, ko ga izkopljejo, denejo za več

SLOVENSKI GOSPODAR.

dni na solnce, da se posuši. To ravnanje je napačno. Kmetijski strokovnjaki so proučili, da je krompir, ki je bil delj časa razgrnjen na solnec, zelo podvržen gnilobi ter zgubi tudi mnogo na svoji vrednosti. Vlažen krompir, če ga hočeš posusiti, razgrni na kak pod ali na kraj, kamor solnce ne pripeka posebno močno.

* **Sadite zgodnjé čebulo!** Letos se je nekaj časa pojavilo veliko pomanjkanje čebule. Da v prihodnje v naših gospodinjstvih ne bo toga pomanjkanja, svetuje stajerska namestnija, naj se sadit že zgodnjé čebule. Najboljša zgodnjá čebula je takozvana „srebrna spomladna čebula.“ Seme te čebule se dobri v trgovinah s semenami. Seme te čebule se poseje čim prej mogoče, najbolje koncem avgusta ali začetkom septembra. Najpripravnejša zemlja je solnčna gredica na prostem. Proti sredini meseca oktobra se čebulne sadike vsadijo na solnčno njivo ali vrt. Sadike se sadijo n. pr. na prostoru, ki je širok 120 cm, v 6 vrst in sicer sediko 10—15 cm od sadike. Važno je, da se sadike zasadijo še pred nastopom hudega mraza. Po zimi čebulnih sadikov treba pokrivati, tudi pod snežno skorio ne pozabejo. Le če je zima brez snega, se naj na severnežnih njivah ali gredicah pokrijemo čebulne sadike s smrekovimi vejicami. V spomladini pa se zemlja malo zrahla in z zredčeno gnojnico pognoji. Proti koncu maja je čebula že tako razvita, da je uporabna v kuhinji. Ta čebula je mnogo zlahtnejša kot stara. Koncem junija se ta rana čebula lahko popolnoma spravi z njive. Nadaljnja primerna pojasnila daje: „Poizvedovališča za nasad zelenjave pri c. kr. na mestnini v Gradcu, Grad (na dvorišču), vrata št. 7.“

* **Kmetički kotli za kuhanje žganja se morajo oddati.** Ministrska naredba določa, da morajo kmetje oddati državi svoje kotle za kuhanje žganja. Županstva so že dobila rok, do katerega se morajo oddati kotli.

* **Nova določila glede otrobov.** Ministrska naredba z dne 21. junija t. l., s katero se določa, da je vse žito letošnjega pridelka zasezeno v prid države, vsebuje tudi določila glede rabe in oddaje otrobov. Imenovana ministrska naredba namreč določa, da sme uporabiti kmet vse otrobov od svojega žita, katerega je dal za zmletev v mlin, za krmiljenje svoje lastne živine. Vihetega pa je, da ima kmet, ki je prodal svoje žito vojno-žitno-prometnemu zavodu, pravico do polovice otrobov od žita, ki ga je prodal vojno-žitno-prometnemu zavodu. Glede tiste množine otrobov, do katere nimata kmet nobene pravice, pa določa ministrska naredba z dne 11. avgusta, da se izroči ta množina otrobov srednjemu zavodu za živinska krmila, ki se je ustanovil na Dunaju. V bodočem bo trej na zavod urejeval uporabo in promet tistih otrobov, do katerih nimata kmet nobene pravice. Omenjena ministrska odredba tudi določa, da nimajo mlinarji pravice razpolagati z otrobi od žita, ki so ga dobili za zmletev od vojno-žitno-prometnega zavoda.

* **Komisijonarji vojno-žitno-prometnega zavoda.** Za komisijonarje vojno-žitno-prometnega zavoda so določene sledeče osebe, ki bodo nakupovali žito za vojno-žitno-prometni zavod: za celjsko okrajno glavarstvo: Florijan Gajšek, Žusem; Anton Cvenkl, Sv. Peter v Sav. dol.; Maks Janič, Celje; Franc Dežman, Trbovlje; Rihard Wagner, Šmarje pri Jelšah; Jakob Artman, Sv. Jurij ob južni železnici; Konrad Elsbacher, Laško; Franc Oset, Vrancska; Jožef Pauer, Braslovče. Za mesto Celje: Maks Janič v Celju. Za okrajno glavarstvo Brežice: Ljudovik Šešerk, Planina; Karol Zupanc, Sevnica. Za okrajno glavarstvo Konjice: Aleksander Grundner, Zreče; Frane Jonke ml., Oplotnica; Karol Vezenšek v Konjicah. Za okrajno glavarstvo Maribor: Jožef Urban, Maribor; Franc Pišek, Orehovalvas. Za mesto Maribor: Jožef Urban v Mariboru. Za okrajno glavarstvo Ptuj: Jakob Zadravec, Središče; Maks Strašil, Ptuj; Franc Ogrizek, Rogaška Slatina; A. Perko, Ormož. Za mesto Ptuj: Maks Strašil v Ptuju. Za okrajno glavarstvo Slovenski gradec: Fran Pahernik, Vuhred. Za politično ekspozituro Možirje: Rudolf Pevec, Mozirje; Anton Turnšek, Rečica; Anton Lekša, Mozirje. Za okrajno glavarstvo Ljutomer: Marko Rosenberg in Maks Höningman. Za okrajno glavarstvo Radgon: Kristian Mačher, Jožef Bendiner, Rosenberg in Neumann v Račah. Za okrajno glavarstvo Lipnica: Ludska banka za trgovino in obrt v Lipnici; Ernst Herlinger v Gradcu in Karol Stift v Strasu. Za okrajno glavarstvo Nemški Leden: Karol Klug, Zeleni Travnik; Alojzij Dengg v Koppsteinu.

* **Hmelj.** Slabo vreme in vedni naliivi zelo ovirajo hmeljsko trgatev v hmeljskem okolišu Žatca. V sledi deževja je barva hmelja zelo trpela. Sodi se, da se bo na Češkem letos pridelalo za tiste tretjini hmelja manj, kakor v lanskem letu. Cena za stajerski hmelj letošnjega pridelka znaša 65—70 K za 50 kg. V Savinjski dolini se bo letos pridelalo manj hmelja, kakor se je pričakovalo. Hmelj je lep in tudi pozni hmelj očeta dobro trgatev. V Savinjski dolini se bo letos pridelalo 12—15.000 stotov hmelja. Stanje hmeljskih nasađov na Moravskem je neovoljno. Na Ogrskem je sicer hmelj lep, toda ni delavec za obiranje. V Nemčiji, zlasti v Prusiji, je stanje hmeljskih nasađov nepovoljno.

* **Mletve žita.** Cesarska namestnija nam naznana, da so s 15. avgustom stopile določbe glede mletve žita, ki so določale, da se mora iz vseh vrst žita izmleti najvišo mero moko in se je takoj proizvajalo več črne moke, izven veljave. Odslej smejo mleti mlinarji zopet na isti način kot navadno.

* **Nabiranje robidnih in jagodnih listov!** Ot nadomest lo za ča vo akom. Ker je potreba še večja, lo v preteklem letu, in nam je dovoz zaprt, pripravijo se za vojake kot nadomestjo za ča nabiranje robidnih in jagodnih listov in sicer vsebuje rošček. Nabirači ih ob subem vremenu in posušte na solnec. Suhe liste potem zamotači vsake posebej v vreče ali začoče.

* **Za potovanje na Stajerskem.** Za potovanje na Stajerskem se za sedaj ne zahteva nobenega posebnega potnega dovoljenja, vendar se pa priporoča, da se vsak, ki potuje po Stajerskem, izkaže s kako listino (domovinski list, krstni list, občinska izkaznica

ca itd.), da se izogne vsem neprilikam. Kdorkoli pride v Maribor, se mora na kolodvoru izkazati s kako listino, kdo da je.

* **Proti steklini.** Telkom zadnjih mescev je v okrajih Ptuj, Brežice, Bruck ob Muri in Mürzzuschlag se pojavilo več slučajev pasje stekline. Obgriženih je bilo več oseb. Tudi zadnje tedne se steklina prav močno širi. Radi tega je oblast naročila županom, naj strogo pazijo, če se kje pojavi kak stekel pes in naj vsak slučaj takoj naznanijo okrajnemu glavarstvu. Pes, kateri s posebno slastjo žre neprebarljive predmete, ima kalne oči, se izredno vznemirljivo vedne in se pozneje začne potepati in stikati po tujihih hišah, je sumljiv stekline. Takega psa je treba takoj naznani.

* **Kolera.** Živimo v času, ko je nevarnost razširjenja kolere zelo velika. Od vseh strani prihajajo poročila o številu boljih in umrlih oseb za kolero. Oblasti po nekod so že odredile strogo zdravstvene odredbe. V Gorici si n. pr. ljudje ne podajajo več rok, celo prijatelji ne, ker se s podajanjem rok večkrat raznesajo prenašalne glivice od kolere. Časi so resni, zato je moramo sedaj ozirati na vsako malečnost, da se obvarujemo kolere in drugih nalezljivih bolezni. Na Štajerskem se zadnjič čas ni pojavil noben nov slučaj kolere. V Ljubljani so zadnji teden obolele tri, umrlo pa ena oseba za kolero. Uradni izkaz izkazuje v Trstu dne 21. avgusta 31 starih, 3 nove in 2 smrtna slučaja kolere. Na Hrvaškem in v Slavoniji je od 9. do 16. avgusta obolelo za kolero 151, umrlo pa 61 oseb. Na Ogrskem je od 2. do 8. avgusta 565 oseb obolelo, 310 pa umrlo za kolero. Izmed vojakov je za to boleznijo obolelo samo 23, umrle pa 4 osebe. — Hud razsajaj kolera v Italiji in Rusiji. V južni Italiji je več tisoč oseb v kolera-bolnišnicah. V Petrogradu je zbolelo zadnji teden 405 oseb, 69 pa umrlo za kolero.

* **Teža granat.** Teža granate 10.5 cm topa znaša 16 kg, teža 15 cm granate 46 kg, teža 21 cm granate 125 kg, teža 30.5 cm granate 390 kg in teža 38 cm granate pa 760 kg.

* **13 sinov v vojni** ima hlapec Franc Ždansky, ki služi na neki grajskini kneza Lobkovica na Českem.

Dopisi.

* **Maribor.** Prebiranje v letih 1865—1872, ozir. do 1874 rojenih črnovojnih obvezancev se bo vršilo v mariborskem okrajnem glavarstvu po sledenjem redu: Za sodni okraj Maribor v Mariboru, v „Gambrovini dvorani“. Silerjeva cesta in sicer: V pondeljek, dne 6. septembra 1915, za občine: Dobrenje, Št. Ilj v Slov. gor., Kamnica, Sv. Jurij ob Pesnici, Gradiška, Grušova, Sv. Križ, Jarenina, Sv. Marjeta ob Pesnici. V torek, dne 7. septembra, za občine: Sv. Jakob, Jelovec pri Kamnici, Janžev Vrh, Kaniža, Krčevina, Leitersberg, Sv. Martin pri Vurbergu. V sredo, dne 8. septembra, za občine: Gornja Sv. Kunjota, Gornji Duplek, Sveti Peter, Plač, Ploščevica, Polička ves, Pesnički dvor, Ranča, Rošpoh, Slemen, Špičnik, Slatinski dol, Dragučova. V četrtek, dne 9. septembra, za občine: Bresterica, Spodnji Duplek, Vosek, Boč, Svečina, Vrtice, Vukovski dol, Selinica ob Dravi, Selinica ob Muri, Ceršak, Ciglence, Cirknica. V petek, dne 10. septembra, za občine: Vrhov dol, Studenci, Bistrica pri Lembahu, Bistrica pri Rušah, Fram, Gorica, Ješenci, Recenjak. V soboto, dne 11. septembra, za občine: Rače, Kumen, Lehena pri Ribnici, Lembah, Dogoše, Lobnica, Loka, Sv. Lovrenc nad Mariborom, Sv. Marjeta na Dravskem polju, Ruše, Morje, Sv. Miklavž. V nedeljo, dne 12. septembra, za občine: Orehova vas, Gornje Hoče, Podhorje, Pekre, Pivola, Poberž, Poldova, Rlanče, Rogozna, Razvanje, Rudeči breg. V pondeljek, dne 13. septembra, za občine: Radvanje, Slinica, Skoke, Tezno, Spodnje Hoče, Bohova, Cinčat, Smolnik, Zrkovci. — Za sodni okraj Slovenski gradec v Bistrici. V torek, dne 14. septembra, za občine: Sv. Ana, Bukovci, Dežno, Frajhajm, Gabernik, Pekel, Hošnica, Hrastovec, Jelovci-Makole, Kalše, Črešnjevec, Ogljenšak, Žablje, Laporje, Lušec, Ščavnica, Sv. Martin na Pohorju, Modraže, Gornja Bistrica, Gornja Ložnica, Vrhloga, Gornja Polskava, Osilj, Pečke. V sredo, dne 15. septembra, za občine: Brezje, Poljčane, Pokoše, Pretrež

in nazaj. Na črnovojne legitimacijske liste se mora pritisniti pečat pri osebni blagajni železniškega urada izhodne postaje.

* **Sv. Peter** pri Mariboru. Voditelji procesij in tudi drugi verniki povprašujejo, bo li letos zopet romarska pobožnost pri cerkvi Matere božje na Gorci, kakor navadno. Zato podpisani naznanja, da letos nobene ovire ni in da se bo romarska pobožnost opravljala popolnoma po stari navadi dne 7. in 8. sept., ob Mali Gospojnici. Na predvečer, dne 7. septembra, bo ob 6. uro pridiga v pozdrav romarjem, nato popevane litanijske zblagovirije pa rimska procesija z lučicami. Na slovom, po Zdravomariji pa rimska procesija z lučicami. Na Malo Gospojnico bo vsa služba božja na Gori. Od ranega jutra se bo izpovedovalo in obhajalo. Procesije, ki se naprej naznamajo, se bodo slovensko sprejele z zvonjenjem. Častite župnijske urade med Muro in Dravo in z Dravskega polja pa prosim, da blagovolijo to naznani svojim vernikom v čast Materi božji! — M. Strakl, župnik.

* **Selmica** ob Dravi. Dne 29. avgusta, na praznik Marijinega Srca, to je zadnjo nedeljo tega meseca, gre ob 8. uri zjutraj (po ranem sv. opravilu) iz Selmice ob Dravi procesija k Mariji Devici v Puščavo, da prosimo za skorajšen in srečec nevojske. Tam bo pridiga in sv. masa. Vabijo se tudi mladi in stare iz sosednih župnij, zlasti Marijine družabnice, ki bodo imeli v Puščavi ob 3. uri popoldne pridigo in slovenske večernice. Procesija se vrši ob vsakem vremenu.

* **St. Ilij** v Slov. goricah. V petek dne 20. avgusta po noči je v gospodarskem poslopiju posestnika Evalda Hempel v Cirknici izbruhil ogenj, ki je tekom noči uničil obširna poslopja, vso krmo in žito ter več strojev, živino so rešili. Škode je baje čez 30.000 K. Ogenj je baje nastal v sladisku, ki se je raztrošila iz stroja, ki je gnal mlatilnico.

* **St. Jakob** v Slov. gor. Celovški listi poročajo, da je umrl v bolnišnici v Celovcu pionir F. Vohl, doma iz naše župnije.

* **Marija Snežna** na Veliki. Naš pristojni je zvest naročnik „Slov. Gospodaria“, g. J. Pivec, župan na Ploščici, je dojal s severnega bojišča žalostno poročilo, da je dne 16. junija padel, zader od sovražne krogle njegov nadbebuški sin Jožef. Padli je bil vzgleden mladenič in zvest sotrudnik „Slov. Gospodaria“. Naj bo mladenec junaku tuja zemlja lahka! — Drugi Pivčevi sin Ignac pa je bil težko ranjen v nogu in se zdravil v neki bolnišnici.

* **Sv. Jurij** v Slov. goricah. S severnega bojišča je došel glas, da je padel dne 22. junija od sovražne krogle zader v glavo Fraček Bračič, posestnikov sin iz Partinje, star še le komaj 19 let. Na praznik Sv. Režnega Telesa je šel na bojišče in se je, dasiravno mlad, hrabro boril. Svoje čigolke na bojišču je imel lepo popisane v knjižici, katera je sedaj z drugimi rečmi vred bila poslana njegovim domaćim. Sv. poslednje delje mu je na bojišču pred startom podelil č. g. vojni kurat. Bodilnademu junaku tuja zemlja lahka!

* **Sv. Anton** v Slov. goricah. Milo se nedavno naznani zvonovi prelepe avtojeviške župnije, da je nemila smrt pokosila blagega mladeniča Ivana Kaisersberger. Sel je dne 3. junija na severno bojišče, kjer so je hrabro boril za domovino. Dne 7. avgusta pa pride z bojnega polja žalostno poročilo, da je dne 22. junija blagemu mladeniču grenačka smrt pretrgalila življenja. Bil je v načrti mladost, star še le 19 let. Lepo je bilo njegovo življenje, zato je bila tudi gotovo srečna njegova smrt. Pokojni Ivan je bil prijaznega značaja, zato so ga spoštovali in ljubili vsi, ki so ga poznali in tudi vsi za njim žalujči. Njegovega očeta, ki bridko žaluje za svojim sirom, naj tolaže mli Bog. Rabilo naj te tuja zemlja krije, luč nebeska naj ti bo. Kmalu tud' nam ura bije, da se s tisto snimo — nad zvezdami!

* **Sv. Anton** v Slov. goricah. Janez Kurbus, doma ob Sv. Benediktu v Slov. gor., piše Hrvatovi družini v Župetincih sledče: „Dragi stariši, bratje in sestre! Naznanim Vam za Vas žalostno novico, da Vaš sin, pogumon vojak in moj dobrski prijatelj Franček Horvat že mirno počiva v hladni galski zemlji. Padel je zader od sovražne krogle dne 12. junija ob 11. uri dopoldne. Smrt je bila lahka, v par minutah je izdihnih svojo junaško dušo. Njegove zadnje besede so bile: „Jezus, Jezus, pomagaj mi!“ Potolažite se in ne žalujte preveč ter bodite ponosni, da je Vaš sin, oziroma bratje Franček umrl tako junaške smrti in daroval svoje mado življenje za drago domovino in našega ljubljenega cesarja. Zato smo pripravljeni vsak čas tudi mi drugi slovenski fantje! Njegovi blagi duši pa večni mir in pokoj!“

* **Ivanjševci**. Žalostna novica nam je došla iz Krakova. Vrl mladenič Janez Hojs v 18. letu svoje starosti se je udakežil boja pri Lublinu (16. julija), a sovražna krogla mu je predrla levo stran prs. V sled dobilene rane je dne 21. julija v Krakovem umrl. Pisal je včeraj dopis, iz katerej je posneti, da se je s posebnim navdušenjem bojeval za cesarja in domovino. Blagemu slovenskemu mladeniču bodi tuja zemlje lahka!

* **Njegova**. Dne 23. avgusta smo tukaj pokopali spoštovanega posestnika in cerkvenega ključarja Fr. Kukovec. Njegov edini sin, podpora v starosti, se nahaja na bojišču. Po trulih in trpljenju tega življenga ti daj Bog uživati pokoj v nebesih!

* **Ljutomer**. Med mnogimi, ki so dali življenje v tej vojski, je tudi Kovačič Franc, kmečki sin iz Cvena. O njegovi smrti piše Franc Roškar, kmet na Cveni, svoji ženi sledče: „Kovačič Franc, cestarjev sin, je bil včeraj, dne 3. julija, ob 3. uri popoldne, v hrbot zader od ruske krogle, ki ga je predrla in na prsih šla ven. Zaklical je samo še „Jezus-Marija!“ in bil je pri priči mrtev. Sel je z neko posodo k studeci po vodo in na tej poti je bil nesrečen smrtno zader. Danes sem se sam prepričal o njegovi smrti. Bil sem na njegovem grobu, kjer sem za dobrega tovariša zmobil par očenašev. Križ ima pri prost in zelo lep napis na njem, katerega so mu napravili tova-

riši. Njegovim starišem naznani žalostno vest o smrti njihovega sina. Naj bodo potolaženi, ker je bil pri den fant, ki je umrl za sv. vero, domovino in cesarja. Njegova blaga duša pa uživa sedaj blaženi mir, katerega mi na svetu še ne moremo uživati. Nas pa že lahko v kratkem čaka jednak usoda. Bog se ga usmili in nas vseh, da bi že skoraj nad nami vsemi zasijalo solnce ljubega miru.“

* **Srediseč**. Dekliška Zreza slavi v nedeljo, dne 5. sept., svoje petletnico. Predpolne je cerkvena slavnost, popoldne po večernicah pa zborovanje, če bo lepo vreme v vrhu g. Lončariča, sicer pa v hiši g. Dogša pri temle sporedi: 1. Pozdrav. 2. Dialog o delovanju Dekliške Zvezze. 3. Slavnostni in drugi govor. 4. „Zvezna“ četverglasni spev V. Vodopivec. 5. Posvetni presv. Srcu Jezusovemu. Pridite domačini in sosedi, pred vsem stariši, da slišite, kako vzvišeni so vzori, ki jih ima toliko še nepotrebljiva Dekliška Zveza. Naj bo ta dan ali teden abstenenčni dan ali teden naše mladine. Namesto vstopnine prinesite dar za oslepele ljudi.

* **Ptuj**. Umrila sta tukaj medičar Ludovik Kropf in dimnikarski mošter Franc Breznik.

* **Rače**. Dne 21. avgusta je došlo žalostno poročilo iz Tirolske, da je padel kot žrtve za domovino dne 15. avgusta od sovražne krogle zader vrl mladenič iz Raž, Stefan Kröpfl, star 21 let. 11. mesecev se je boril za blagor očetnjava na severnem bojišču, prvi krst v ognju je tam prepel dne 15. avgusta 1914 in ravno na obletico mu je bil odvzet življenja evet. Niegovo truplo počivala v Schlueterbachu na Tirolščem, krije ga zemlješča s krovjo nizgrevih padlih tovarishev oškrpljena, a njegova duša veseli se v rajških višavah. Počivaj mirno, Štefan drži, in lahka tudi bodi zemlješča! Tvoj sponin bo včas o ostal med nami. Na svidenje nad zvezdam!

* **Slovenska Bistrica**. Dne 29. julija je padel pri Lublinu (po smrti) zader v srce županovščak Simon Gričnik, doma iz Spod. Ložnice. Služil je pri ... pešpolku. Bil je precej lut višnar v neki dunajski bolnišici. Padli in pozabil svoje krščanske doživosti v mestu om Lrušču in je tuč. Lovšč z veseljem govoril s oči materji Žežik, kjer je bilo le močče. Sedan pred smrtno je pisal svojemu bratu dopisniku, da se pri vseh zmanjih in pribjetljivih izročil v gorenje mletač, terč je najkrž že sčutil, da se bliža k temu bojanju.

* **Laporje**. God sv. Egidija ali Sentiško se v Kočnem obaja prvo nedeljo septembra.

* **Pedčetrtek**. Dne 19. avgusta je v vasi Setlarje o izkušil ločar, kjer je se je naglo razburil. Kljub velkemu trudu počesar ih bramb, je požar uničil 17 poslopij. Silni vihar, ki je nastal ob času požara, je oglejšo poselj in posel goleče stopnil ke več kilometru. Zaradi so tuč, se zaloge žita in krme.

* **Slišnjica pri Četru**. Nedavno se je počel radočust drago ec g. Ječ Števč, p. d. Rečko, posestnik na Vočjuh iz zadev Hrvatove in rodbine. Po noči se je premagal do St. Jurija ob juž. Žel. Iz ker je viak par streljavje pred veste o smrti, je šredil z vlači, misleč, da je na postaj. V tem trenutku pridrvi ekspres i vlači in ga popoloma razburari. Na seceren bojišču mu je granata razvila kočjo, enapose je zdrav.

* **Galicija**. Smrt pri nas v dnevnem času bolj redko kosi, a tlico huše začeva, kader pride. Dne 10. julija je po dolgi bolezni učel Vrče, Hermit, p. d. Račer, posestnik na Želči. — V malu pa je po kratki a mučni bolezni umrl Marija Tržan, rođ. Kugler, mlađa žena, ki je bila komaj v očetom ženja. Mož Franc T., mladi vdovec, je moral sedeti, ko je tri tedne po ženini smrti pokopal tudi hčerlico Jezezo, ki brez matere ni mogla živeti, odrinut k vojakom.

* **Celje**. Orgarska šča prične šolsko leto v sredo dne 15. septembra t. l., kar naj jemlje v postopek posebno oni gojenči, ki napravljajo letošnje leto stopiti prvič v ta zavod. Pogoji so na razpolago.

* **Celje**. V našem mestu se zadnji teden ni pojavil robenov slučaj koere.

* **Celje**. Padel je na italijanskem bojišču 32letni posestnik, korporal Florjan Božnovič.

* **Celje**. V našem okraju glavarstvu se že močno čuti pomanjkanje živjine. Mesarji tožijo, da niti v laškem okraju ni več dobiti potrebne klavre živine. Kmete, varujo s svoje zaklade!

* **Vransko**. Tudi v našem faru se je oginsla neizprosna smrt. Pobrala nam je na severnem bojišču mladeniča Franca Košč, ki se je bojeval junaško za našo domovino. Padel je dne 15. maja južno od Kolomeje. Služil je pri našem domačem železništem polku.

* **„Božja pot na Sveti gore na Štajerskem.“** Z 12 slikami. Druga, predelan in z molitvami ponovljena izdaja. V Maribor, 1914. Založilo cerkveno predstojništvo pri Sv. Petru pod Štajersko. (Cisti dobitek se bo porabil za svetogorsko cerkev.) Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. — Ta knjižica, ki je izšla lansko leto, obsegata dva dela. V prvem delu se na 33 straneh prav stvarno, podučeno in zanimivo razpravlja — pisatelj je prof. dr. Stegenšek — zgodovina prelepe Marijine cerkve na Svetih gorah nad St. Petrom in zgodovina božje poti na Sveti gori. Drugi del (str. 39—127) pa obsegata sv. mašo v čast preblaženi Devici Mariji, razne litanije, sv. križev pot, razne lepe molitve k Materi božji, spovedne in obhajilne molitve in romarske pesmi. Na to knjižico, ki je najlepši spominsek za romarje in vse častilce. Materje božje svetogorske, opozarjam pred največim in glavnim shodom, ki bo letos kakor vsako leto na Svetih gorah o Mali maši, 6., 7. in 8. septembra in celo osmino. Knjižica, ki je ob enem prav ličen in prizren molitvenik, je prav okusno vezana v črno platno, zlato obvezana ter stane samo 80 vin. Dobiva se ter tudi naroča pri cerkvenem predstojništvu pri Sv. Petru pod Sv. gorami. Naroči se pa tudi lahko v Cirilovi tiskarni v Mariboru. Knjižico prav toplo priporočamo!

* **Zemljevid zahodno-ruskega bojišča** je izdal kartografski zavod G. Freytag na Dunaju. Zemljevid je zelo pregleden. Na njem vidijo vse rusko-poljske in ruske trdnjave, Petrograd in druga ruska mesta. Zemljevid stane 1 K 20 v in se naroča pri: G. Freytag, Dunaj, VII. Schottenfeldgasse št. 62. — Priporočamo!

* **Lysoform**. Opozorjam čitalce na današnji inserat — Lysoform je najboljše in najcenejše razkuževalno sredstvo.

Zadnja poročila došla v četrtek, 26. avgusta. Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Uračno se razglaša:

Dunaj, 25. avgusta.

Rusko bojišče.

Čete načnjavode Jožef Ferdinand in generala pl. Kövessa potiskajo sovražnika skupno z zavezniškimi četami v neprestanih bojih proti reki Lesna.

Tudi odpor ruskih čet, ki se še bojujejo južno-zahodno od Brest-Litovska, je strtit. Ob trdnjavskem pasu so bile poražene od divizij generala pl. Arza ter nemških čet. Severno-izhodno od Vlodave potiskajo nemške čete sovražnika vedno dalje notri v gozdovnato in močvirnato ozemlje. Konjenica fcm. pl. Puhallo prodira ob obeh straneh ceste, ki vodi iz Kovla proti Kobrinu. Honvedni huzarji so začeli z naskokom utrjeno vas ob železniški progi Kovel-Brest-Litovsk.

Med Vladimir-Volynskim in besaarseksko mejo vlačita mir.

Italijansko bojišče.

Na ozemlju Dobrodobške gorske planote je ogenj naših topov prisilil včeraj, dne 24. avgusta, sovražno pehoto, ki se je ugnezdzila na južnem pobojišju Monte dei sei Busi, da je morala zapustiti svojo postojanko. Našo bojno črto južno-zahodno od S. Martina je zopet obstreljevala sovražna težka artilerijska. Opoldne so napravili Italijani tukaj nov napad, ki je pa bil ravno takoj, kakor včerajšnji sunki, odbit v bližini naših obrambnih črt. Pred goriskim in tolminskim območjem, kjer tudi pred Kromom vlada razmeroma mir. Pač pa se vrši živahnješko delovanje sovražnika pred Bovcem in Rablom. Na tirolskem območju ozemlju so se razvili ponovni boji. Včeraj, dne 24. avgusta, po zvečer, je začela sovražna pehota prodirati proti severnem ozemlju gorske planote Lavarone. Danes zutraj je bil ta napad odbit. Ob obeh straneh Tolmatske ceste napada že od jutranjega svita več italijanskih bataljonov. Tukaj se še boj nadaljuje. Artillerijski boji so se vršili skoraj na celi meji. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berlin, 25. avgusta.

Armadna skupina maršala Hindenburga: Severno od Njemena je po uspešnih bojih v okolici mesta Pirši ujetih 750 Rusov. Armada generalnega polkovnika pl. Eichhorna je med boji prodrla zmagovito dolje proti izhodu. Ujetih je bilo 1850 Rusov, uplenjenih pa več strojnih pušk. Armada generala pl. Scholtza je dosegla reko Berezovko, zavzela Knyszyn in je južno od Tykocina prekoračila reko Narev. Armada generala pl. Gallwitz je včeraj zavzela Sokoly-Bialystok, prehod čez reko Narev. Njen desno krilo je potem, ko je bil sovražnik pognan v beg, došlo do reke Orłanka. Armada je ujela 4700 Rusov, med temi 18 častnikov, in uplenila 9 strojnih pušk.

Armadna skupina bavarškega princa Leopolda: Sovražnik je včeraj zmanj poskušal naše zasedovalno prodiranje ustreziti. Naše čete so ga napadile in vrgle v veliko Bialovisko-gozdovje. Na južni strani tega gozdovja so dosegle naše čete izhodno okolico mesta Vierhovice. Ujetih je bilo 1700 Rusov.

Armadna skupina maršala pl. Mackense: Ta armadna skupina se bliža, zasedajoč porazenega sovražnika, višinam na zahod

* Prijateljem slovenskih vojakov! Na tisoči slovenskih vojakov stoji na bojišču, kjer se jih nato borijo za cesarja in domovino. Ves svet občuduje njihovo hrabrost. Njihovo junakstvo preganja sovražnika na severu, na jugu pa ga dordaj zadržuje, da ne more opustiti in pomanjkat naše slovenske zemlje. Slovenci! Kako žalostno bi izgledalo pri nas, ko bi besedolomni Laki vdrlji v naše kraje, razdejali naše vasi in trge, pomanjrali naša polja in naše gorice, morili naše očete in matere, onečaščali slovenske žene in dekleta! Ali ni nad vse žalstva usoda tistih ljudij, ki so moralni zapustiti zaradi sovražnika svoje domove in pobegniti v tuje kraje! Nam tega ni treba. Zahvaliti imamo za to našemu junakemu vojaštvu, ki z vso navdušenostjo odbla nepoštenega sovražnika od naše zemlje. Zato pa moramo biti našim junakom iz sreha v haležni. In kako naj pokazemo to haležnost? Naši vojaki so daleč od svojega doma. Izvojo le malokaj, kar se godi po slovenski domovini. Dolg čas jim je v strelskih jarkih po svojih domačih. Zato so silno veseli, ako na bojišču dobijo v roke „Slovenskega Gospodarja“ ali „Stražo“, ki jim prineseta novic iz domovine. „Slovenski Gospodar“ in „Straža“ romata potem izroke v roko in slovenski junaki jih ne dajo od sebe, dokler ni zadnja vrsta prečitana. Polni haležnosti so naši junaki za vsak pripoljan list. Mnogi si ga naročijo na bojišče. Veliko jih je pa tudi takih, ki si ga ne morejo naročiti, ker nimajo denarja ali ker naročnine ne morejo poslati iz bojišča. Upravništvo posilja zastonj na jemanj 1000 izvodov naših listov vsake tedenski na razne bolnišnice in na bojišče. Več ne more storiti pri sedanji draginji, ko mora papir, barvo in silovo olje po 25 odstotkov, da celo po 400 odstotkov dražje plačevati, kakor poprej. Prijatelji slovenskih junakov! Poskrbite, da bodo naši vojaki dobili na bojišče naše liste „Slovenskega Gospodarja“ in „Stražo“! Žrtvujte nekaj vinarjev v ta namen. S tem se bodo braniteljem naših domov najbolj prikuplili. Kolikokrat se popolnomo po potrebniem izpije marsikater vina ali piva! Pritrgajte si enkrat priječi in darujte tiste vinarje, ki ste jih s tem prihranili, za naše vojake, da dobijo slovenske liste v roke. V Mariboru se je osnoval odbor, ki zbira prostovoljne doneške, s katerimi se plačujejo naši slovenski časniki, da se potem brezplačno posiljajo našim slovenskim vojakom. Somišljeniki! Zbirajte pridno tudi najmanj zneske v ta namen in pošljite jih, da ne bo pomot, samo na naslov: Slovenski časniki za vojake v Mariboru, Koroška cesta 5. — Imena darovalcev se bodo objavila v listu „Straža.“

* Novi zepni Koledar za slovenske vojake za leto 1916. Slovenski vojaki, ki so održali na bojišču, so si srčno želeli kaškega koledarja za leto 1915. Pravili so, da ga v strelskih jarkih silno težko pogrešajo. Zaljubog pa že ob Novem letu ni bilo dobiti nobenega koledarja več. Na tisoče slovenskih vojakov mora biti letos brez koledarja. Tiskarna sv. Cirila v Mariboru je torek dobre ustreze slovenskim vojakom, ko je omrbelia in ždala za nje poseben „Koledar za leto 1916“, ki izide tudi danes. Razv pampeno je bilo, da se v ta koledar že sprejeli tudi zadnji meseci leta 1915, tako da najdejo tisti vojaki, ki si niso mogli poprej kupiti koledarja na 1. pri novem koledarju tudi mesec september, oktober, november in decembri leta 1915 pa konca leta 1916. Ta koledar pa ni pripraven samo za vojake, ampak bo tudi prav zanimiv, da, celo potreben za njihove domače. V koledarju je namreč cela vrsta praktičnih in času primernih članov in spisov, katere bodo potrebovali vojaki in njihovi soodružni doma. Na prvem mestu ima koledar krasno sliko cesarja Franca Jožeta I. kot najvišjega vojskodovje. Vsebina koledarja obsegajo: Poštni tarif in dolode za vojno pošto; nato sledi članek „Sovražnik pod lastno streho“, ki svari vojake pred pisanjevjem; dalje je razložena organizacija naše vojske ter vojake stopnje pri moštvu in pri častnikih. Posebno važne pa so telesne razprave: 1. Državne podpore za družine mobiliziranih. 2. Pokojnine za vdove in otroke v vojski padlih vojakov. 3. Podpora za ostalimi padlih ali pogrešanih vojakov. 4. Kako je preskrbljeno za vojake invalidne v njihove družine. 5. Dopolne komisije za oskrbovanje ranjenih vojakov. 6. Odlikovanja za moštvo. 7. Nekatera društva in zavodi, ki podpirajo družine mobiliziranih, ali pa invalide. 8. Kako se piše in pošilja denar vojnim ujetnikom. 9. Kam se je treba obrniti, ako hočeš o kakem vojaku kaj izvedeti. Posebno pa je ta koledar še priporočila vrednost, ker ima ob koncu 9 raznih vzorcev, kako je treba delati prošnje za razne podpore in pokojnine. Ker je koledar namenjen za krščanske vojake, zato so koledarju pridobljane razne krasne molitve, ki so primerne za vojaka na bojišču, in lepa slika božjega Srca Jezusovega, kar bo našim junakom gotovo posebno ujagalo. Koledar ima 80 tiskanih strani in ob koncu je še zvezan vezanje. 48 listov praznega papirja za zapiske. Vezan je v močno platno. V vsakem iztisu je pridobljeni svinčnik. Stanje pa je komad s poštnino vred 1 K., brez pošiljanje 10 vln. manj. Denar za koledar se najpošlje naprej in sicer najboljše v znakah, ker so potem v pismu vsaj lahko napiše, kaj si kdo naroči in na koga se naj pošlje, na poštne nakaznice pa se zdaj ne smo nič pisati; vojaki iz bojišča pa najpošlje denar po vojmopščini nakaznicu, ker nimajo znak pri rokah. Slovenski vojaki! Šeštje po svojem koledarju! Znanci in prijatelji! Naročite svojim vojakom ta koledar na bojišče, da jih bo krajši čas. Somišljeniki, sezite pa tudi sami po tem koledarju, ker bodo nejeve podnebne članke potrebovali za zdaj med vojsko, pa tudi pozneje, ko se bo treba potegovati za razne pokojnine in podpore. V koledarju najdete vse potrebnosti. Koledar se naroča pod naslovom: Trgovina tiskarne sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta štev. 5.“

P. n. župnijske urade vlijudno spozarjam, da nam pošljemo takoj zda v tisk spovedne liste, aka jih bodo rabili za prihendijo Velikonočje. Tiskarna še zdaj ima nekaj delavskih mèdi, ob novem letu pa jih najverjetno bude več, kajti izmed sedanjih pomočnikov so že potrjeni za vojake, 4. še gredo k naboru in potem nam ostanejo še trije, nadomestila pa ni dobiti nikjer. Kdo koče torej za gotovo še sploh dobiti spovedne liste, naj takoj naroči.

Tiskarna sv. Cirila.

Kapljice za svinje. Cena 1 steklenico je 1 krona.

Gospod A. H. Sv. Kriz, piše:

Hvala Vam za pripoljan zdravilo: Svinjske kapljice

za rdečec: Uspeh vrlo povoljni!

Gospod Janez K. piše:

Prav debre nemagalo!

F. PRULL,

zavodna lekarna pri c. kr. erlu

Maribor, Glavni trg štev. 15 422

Varčnost priporočati

je na vseh poljih, zlasti pa z zalogo Lysoforma, ker v vročih poletnih mesecih se bodo morali bolj varovati nalezljivih beszai kakor v drugih časih. Ako bi doma še ne imeli desti zaloge Lysoforma, poslušajte naš svet in nabavite si še pravočasno zadostno zalogo v najbližnji lekarni ali drogeriji. Cene se vnoči niso zvišale, veljavne so tiste stare cene.

Vsebina steklenice:

Cena	g	100	250	500	1000	2 1/2 kg
steklenici: K	—	.90	1.80	3.10	5.—	10.—

Pazite, da ima vreka steklenica in ročka naš varstveno znamko in nje vinjetto ter papirni ovoj našo firmo: **Dr. Keleti & Muranyi, kemična tvornica, Uypest.**

Zanesljivo razkuževalno moč potrjujejo znanstvene preiskave na zavodih profesorjev: **Löffler, Liebreich, Vas, Pertik, Preskauer, die Vestea, Tausz, Vertun, Pfahl, Pfeiffer, Ujhely, Perroncoito, Loir i. t. d.**

V prometu je mnogo neporabnih ponaredb, ki jih zasledujemo zastonj, pojavljajo se zopet in zopet.

Na željo pošljemo gratis in franko zanimivo, od odličnega zdravnika spisano knjigo „Zdravje in desinfekcija“, ki nas uči racionalnega razkuževanja.

Kemik Hubmann,
referent Lysoformwerke, Dunaj XX. Petraschgasse štev. 4.

Oglas.

Naznanjam, da kupujem na svojem paromlinu

v Središču vsak delavnik

raznovrstno zrnje kakor: pšenico, rž, ječmen, oves in koruzo v postavno predpisani kakovosti in po oblastveno predpisanih cenah. Manjše množine prevzema tudi na moj račun g. Ivan Veselič, vetrinogradec v Ormežu.

Vsaka množina se izplača in veljavno potrdi. Središče, 9. avgusta 1915.

485 **Jakob Zadravec,**
vooblaščenec vojnega zavoda za promet z žitom.

Ako naročite

in to nemudoma storite,

1 srečko avstrijskega Rudečega križa

1 srečko ogrskega Rudečega križa

1 srečko budimpoštske bazilike

1 dobitni list 3% zvezlj. srečk iz 1. 1880

1 dobitni list 4% egrske hip srečk iz 1. 1884

Mesečni obrok za vseh pet srečk ozir.

dobitnih listov

samo 5 kron

12 žrebanj vsako leto, glavni dobitki 630.000 K.

dobite igralno pravico do debitkov ene turške srečke v znesku do

4 00 frankov v popolnoma zaston

Pošljena in igralni načrt pošilja brezplačno

484 — Srečkovno zastopstvo 15, Ljubljana.

Izbome so je obmenje za vojake v vojski in sploh za vsehoga hot najboljše bei oblažajoče marjanje

pri prehajenju, reumatizmu, gliku, influensi, prsu, vrstni in bolesti v krku

Dr. Richter-ja

Steklenica krov. — 80, 140, 21—.

Dobiva se v lekarnah ali direktne

▼ Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu“.

Praga, I., Miklita cesta 1.

Dnevne raspoložljivosti.

Sidro-Liniment. capsici compos.

Nadomestilo za Sidro-Pain-Expeller.

Steklenica krov. — 80, 140, 21—.

Dobiva se v lekarnah ali direktne

▼ Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu“.

Praga, I., Miklita cesta 1.

Dnevne raspoložljivosti.

Učeneca

potrebnih staršev teh sprejme pod ugodnimi pogoji trgovec Alojzij Vrčič, Ljutomer. 477

Ih se sedar, svet in trezen na histerstvo v vedjih trga na Spodnjem Štajerskem. Sprejme se tudi pod naslovom: „J. F. L. 50“ na uredu načrta Slov. Gen. 156.

Šokis - Štajerski izde primerno služba za 1. ali 15. oktober. Ima posebno velenje de tegovac. Penuje prvi takoj. Naslov je v upravitelju lista pod številko 506.

Dobra vremena kuhanica še nujne. Naslov v upravitelju Slovenskega Gospodarja pod štev. 422.

506

Kovački učenec

se takoj sprejme. Kovački mojster Zischeg, Andritz nad Gračcem. 511

Krepke dečka s primerno šelko izobrazbo, tes prednega trgovskega pomočnika, sprejme Jos. Hanzl v Mokronju Dolenjsko. 512

Zanesljive, izredne vredne službe

z najmanj 4 delavskimi mèdi

se sprejme. Vpraša se pri g. K.

Gránitz, Maribor, Gospodarska ulica

5. 7.

Sprejme se k družini brez orov, na delu mède kranjske, mirna s klicja v starosti 35—40 let, ki vse življa dela, katera pa zna tudi nekoliko živati in kuhati. Plačilo po dogovoru. Vstop takoj. Naslov: Trajna služba 10“ Celje. Poštne liste.

506

Zanesljive, izredne vredne službe

z najmanj 4 delavskimi mèdi

se sprejme in en kravar. Stavbenik Julij Glaser, Maribor, Mel-

linghof. 501

Prekriv les (skrige) od 20 cm de-

lakot naprej brez prevelikih grò

vsake mède in po načrtnem

zajemljem placišču, edako smer-

reke ljube in črte po najvišji

ceni Rudolf Dengar trgovce Laski

trg. 478

